

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

MIHA KELHER

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**SPREMEMBE V CARINSKEM POSTOPKU PO VSTOPU V EU
Z VIDIKA POROČANJA V SISTEMU INTRASTAT**

Ljubljana, september 2010

MIHA KELHER

IZJAVA

Študent Miha Kelher izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom prof. dr. Jožeta Pavlič Damijana, in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____ Podpis: _____

KAZALO

1. UVOD	1
2. NOVOSTI NA CARINSKEM PODROČJU PO VSTOPU REPUBLIKE SLOVENIJE V EU.....	2
3. CARINSKI SISTEM, PRAVO IN ZAKONIK	4
3.1 CARINSKA SLUŽBA	4
3.2 PRAVNI VIRI.....	6
3.2.1 Pojem pravnih virov	6
3.2.2 Pravni viri evropskega prava.....	6
3.2.3 Pomen carinske unije.....	7
3.2.4 Pravni viri nacionalnega prava	7
3.2.5 Carinsko pravo Skupnosti	7
3.3 CARINSKI ZAKONIK	8
3.3.1 Temeljni pojmi carinskega zakonika.....	9
3.3.2 Pravice in obveznosti oseb v zvezi s carinsko zakonodajo	10
3.3.3 Pooblaščen gospodarski subjekt.....	11
4. PROCES CARINJENJA.....	12
4.1 ELEMENTI ZA DOLOČITEV VIŠINE CARINSKEGA DOLGA.....	12
4.2 VNOS, NADZOR IN CARINSKO DOVOLJENA RABA ALI UPORABA BLAGA	13
4.2.1 Vložitev skupne deklaracije	13
4.2.2 Ravnanje z blagom, ki je vneseno na carinsko območje	14
4.2.3 Carinsko dovoljena raba ali uporaba blaga.....	15
4.3 POENOSTAVLJENI POSTOPKI CARINJENJA	18
4.4 CARINSKI POSTOPKI.....	20
4.4.1 Sprostitev blaga v prosti promet.....	20
4.4.2 Tranzitni postopek.....	21
4.4.3 Carinski postopek izvoza blaga	23
5. SISTEM INTRASTAT	24
5.1 INTRASTAT IN EXTRASTAT	24
5.1.1 Zakaj Intrastat?	25
5.1.2 Pravna osnova Intrastata.....	25
5.2 IZVAJANJE INTRASTATA V REPUBLIKI SLOVENIJI	26
5.2.1 Delitev dela med SURS in CURS	26

5.2.2	Intrastat in davčni sistem.....	28
5.2.3	Register podjetij za Intrastat.....	29
5.2.4	Kombinirana nomenklatura v sistemu Intrastat.....	30
5.3	POROČANJE ZA INTRASTAT.....	30
5.3.1	Kdo mora poročati?	30
5.3.2	Kaj se poroča?	32
5.3.3	Obdobje in rok poročanja	32
5.3.4	Načini poročanja.....	33
5.4	POROČANJE ZA INTRASTAT V PODJETJU I.T. TRANSPORTI D.O.O.	36
5.4.1	Podjetje I.T. Transporti d.o.o.....	36
5.4.2	Primer poročanja za Intrastat v podjetju I.T. Transporti d.o.o.	36
SKLEP		41
LITERATURA IN VIRI		43
PRILOGE		

1. UVOD

Republika Slovenija je bila z vstopom v Evropsko unijo (1. maj 2004) na carinskem področju deležna velikih sprememb. Prevezela je celotni pravni red Skupnosti ter začela uporabljati evropske predpise, kar je močno vplivalo na zunanjo trgovino in carinske postopke. Za podjetja je to pomenilo spremembo poslovanja, ki jo je prinašala zakonodaja EU ter postopno prilagajanje poslovanja svojim potrebam. Ker so bile ukinjene meje ter carinske formalnosti med Slovenijo in državami članicami EU, se blago znotraj meja držav članic giblje prosto, kar pomeni, da vodenje statistike zunanje trgovine na podlagi carinskih deklaracij izgubi pomen. Na eni strani se po vstopu srečujemo s trgovanjem med državami članicami EU ter tretjimi državami (statistika se še vedno vodi na podlagi carinskih deklaracij), na drugi strani pa gre za notranje trgovanje med članicami EU, kjer je bilo potrebno najti nov vir informacij za potrebe statistike zunanje trgovine. To predstavlja sistem Intrastat, ki spremlja blagovno menjavo med državami članicami EU, na podlagi zbiranja podatkov pri podjetjih.

Namen diplomske naloge je preučiti evropsko zakonodajo in opisati carinski sistem po vstopu v EU, kakšne so bile spremembe na področju carinske službe, zakonika ter procesa carinjenja, predvsem pa predstaviti sistem Intrastat in tako izpostaviti pomembnost poročanja za Intrastat ter vključevanje elektronskega poslovanja v projekte carine. Cilj naloge je potrditi zastavljeno hipotezo in v sklopu sistema Intrastat na najbolj enostaven način prikazati celoten potek izdelave poročila za Intrastat (na praktičnem primeru v izbranem podjetju).

Hipoteza, ki jo bom skušal zasledovati skozi nalogo je, da je po vstopu Slovenije v Evropsko unijo na področju carine prišlo do sprememb, ki so pozitivno vplivale na carinske postopke ter njihovo reševanje, saj so le-ti postali enostavnejši, hitrejši in cenejši. Informacijska tehnologija in sodobno elektronsko poslovanje pa omogočata lažje poslovanje, manj stroškov ter priložnost za razvoj.

Pri izdelavi diplomskega dela bom uporabil opisni pristop raziskovanja, kjer bom uporabil metodo klasifikacije (definiral bom določene pojme), kompilacije (povzemal bom spoznanja, stališča, sklepe in rezultate drugih avtorjev), deskripcije (opisoval bom dejstva, procese in pojave) ter komparacije (primerjal bom določene spremembe oz. njihove prednosti in slabosti). S pomočjo dedukcije in sintezacije pa bom spoznanja poskušal tudi smiselno zaključiti.

Diplomska naloga je razdeljena na pet poglavij. Uvodu sledi poglavje o glavnih spremembah na carinskem področju po vstopu Slovenije v EU, kjer sem strnjeno navedel, kakšne so bile te novosti. Tretje poglavje je namenjeno opisu carinske službe, pravnih virov (pomen carinske unije, carinsko pravo Skupnosti) ter carinskega zakonika (temeljni pojmi). V četrtem poglavju ima osrednjo vlogo proces carinjenja. Tu razložim, kaj se dogaja z blagom od samega začetka, ko se znajde na meji, do pridobitve carinsko dovoljene rabe ali uporabe ter vse carinske formalnosti, ki sodijo zraven. Opišem tudi poenostavljene postopke carinjenja ter tri najbolj pogoste carinske postopke. Zadnje poglavje govori o sistemu Intrastat. Sam teoretični del opisa izvajanja ter poročanja za Intrastat, ki je središče omenjenega poglavja, sem podprl tudi s praktičnim prikazom in sicer sem pokazal, kako zgleda poročanje za Intrastat v izbranem podjetju. V sklepu povzemam osnovne ugotovitve diplomskega dela.

2. NOVOSTI NA CARINSKEM PODROČJU PO VSTOPU REPUBLIKE SLOVENIJE V EU

Z dnevom vstopa Republike Slovenije v Evropsko unijo je slovenska carinska služba v celoti začela izvajati t.i. evropski carinski sistem. Posledica tega so bile organizacijske in kadrovske spremembe v carinski službi (reorganizacija carinske službe). Za gospodarske subjekte je vstop pomenil kar nekaj prednosti, ki jih je prinesla carinska unija. Izginile so carinske meje (z Republiko Italijo, Avstrijo in Madžarsko), blago znotraj držav članic EU pa se giblje popolnoma prosto. Carinski postopki so se posledično bistveno zmanjšali.

Po vstopu Slovenije v EU se pri pretoku blaga na evropskem trgu srečujemo z spremembami:

Status blaga - glede na carinsko pravo smo pred vstopom ločevali med domačim in carinskim blagom (oz. med blagom, ki je ali ni v posesti carine), po vstopu pa se srečujemo z skupnostnim in neskupnostnim blagom. Domače blago in blago, ki ga se ga prejme ali dobavi v eno od držav članic EU, se je preimenovalo v skupnostno blago, carinsko blago pa v neskupnostno. Skupnostno blago je vse blago, ki je v celoti pridobljeno na carinskem območju Skupnosti, vse uvoženo blago, ki je v Skupnosti sproščeno v prost promet in vse blago, pridobljeno v Skupnosti iz blaga, navedenega zgoraj. Za takšno blago na notranjih mejah EU ni nobenih formalnosti. Neskupnostno blago mora pridobiti eno od carinsko dovoljenih rab ali uporab (najpogostejše carinski postopek) in od tedaj je to blago skupnostno blago, ki se prosto giblje znotraj EU. Znotraj EU se trguje tudi z blagom iz tretjih držav, ki ima status neskupnostnega blaga (tu so mišljena carinska skladišča, prostocarinske cone, se pravi prostori, kjer se pod carinskim nadzorom hrani neocarinjeno blago iz tretjih držav). Carinski status blaga se določa oziroma spreminja le s carinsko deklaracijo (Novosti na carinskem področju po vstopu Slovenije v EU, 2004).

Poreklo blaga - zavedati se je potrebno razlike med statusom in poreklom blaga. Če je skupnostno blago povezano z notranjim vidikom carinske unije in prostim pretokom blaga, pa je poreklo blaga v glavnem povezano z zunanjim vidikom carinske unije in skupno trgovinsko politiko nasproti tretjim državam. Poreklo blaga je namreč gospodarska nacionalna pripadnost blaga. Slovenija je začela neposredno uporabljati vse sporazume o prosti trgovini, ki jih ima EU sklenjene s tretjimi državami. Seveda so s tem prenehali veljati vsi stari sporazumi med Slovenijo in tretjimi državami. Pravila EU o poreklu so razdeljena v dve kategoriji: na preferencialna in nepreferencialna pravila. Zanje je ključno preferencialna oziroma ugodnejša obravnava blaga, ki se uvaža ali izvaža v državo pogodbenico. V glavnem gre za ugodnosti, ki se kažejo v nižji ali nični carinski stopnji. Pogoj za uveljavljanje teh ugodnosti pa je potrdilo o poreklu blaga iz države pogodbenice (Novosti na carinskem področju po vstopu Slovenije v EU, 2004).

Blago, za katero so še potrebni carinski postopki - gospodarski subjekti se s carino srečajo samo v primeru, ko trgujejo s tretjimi državami (oz. z neskupnostnim blagom). Carinski postopki so torej potrebni za blago, ki se ga uvaža ali izvaža v tretje države oz. nečlanice EU. Za vsak carinski postopek je potrebno izpolniti enotno upravno listino - EUL (po vsebini in obliki je podobna bivši enotni carinski listini - ECL).

Poročanje za Intrastat - pri trgovanju na skupnostnem trgu (pri poslih s podjetji iz drugih držav članic EU) ni potrebno opravljati carinskih formalnosti, potrebno pa je poročati za Intrastat oz. izpolnjevati t.i. Intrastat obrazce (zaradi statističnih in davčnih potreb). Ne govorimo več o uvozu in izvozu blaga, ampak o dobavah in prejemih.

TARIC in kvote - TARIC je ena izmed najpomembnejših novosti, ki smo jih začeli uporabljati z vstopom v EU. V bistvu gre za informacijsko bazo, ki je brezplačno dostopna na internetu. Ta informacijska baza vsebuje vse potrebne podatke in informacije, ki jih podjetje potrebuje, ko se odloča o uvozu/izvozu oziroma ko izvaja tovrstne postopke. Osnovni podatek je seveda carinska stopnja oziroma višina dajatev, ki jih je potrebno plačati v trenutku uvoza. Poleg tega pa TARIC nudi tudi ostale informacije, pomembne za izvajanje postopkov. Gre predvsem za informacije o prepovedih in omejitvah, carinskih kvotah, količinskih omejitvah, izvoznih nadomestilih itd. (Novosti na carinskem področju po vstopu Slovenije v EU, 2004).

Carinska deklaracija - spremembe pri carinski deklaraciji: enotna upravna listina (EUL), je nadomestila enotno carinsko listino (ECL). Spremenjen je šifrant, dopolnjena so pravila za izpolnjevanje EUL ter dopolnjen šifrant carinskih postopkov.

Carinski postopki - pri trgovanju z blagom iz tretjih držav ni prišlo do posebej velikih novosti, saj je bila slovenska carinska zakonodaja z evropskimi predpisi na tem področju skoraj že v celoti usklajena. Carinska služba je veliko aktivnosti prenesla na podjetja, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinskimi posli.

V carinskih postopkih so odpadli posredniki (špediterji), kar je podjetjem bistveno zmanjšalo stroške. Carinski službi je ostala le še svetovalna in kontrolna funkcija, saj je skrb za pravilnost izvedbe carinskega postopka popolnoma prenesena na podjetja, ki so nagrajena s prednostni poenostavitve, morebitne kršitve pa so kaznovane z začasnimi ali trajnim odvzemom dovoljenj za poenostavitve in v skrajnem primeru tudi z denarno kaznijo (Šmajdek, 2004, str. 54).

Glavne spremembe pri carinskih postopkih:

- *sprostitev v prosti promet* - predpisana je obvezna uporaba predpisov Skupnosti o omejitvah in prepovedih, ki določajo tudi avtonomne stopnje in carinske oprostitve. Pri tem ukrepi ne smejo onemogočati konkurence na trgu. Zavarovanje dolga se mora zagotoviti v višini celotnega dolga. Na tem področju se je položaj slovenskih podjetij poslabšal, saj je bilo pred vstopom v EU zakonsko predpisano obvezno zavarovanje v višini 40% dolga. Že pred 1. majem pa so morali špediterji dvigniti zavarovanje na 100%. Roki za plačilo - splošni rok za plačilo je 10 dni (do vstopa v EU je bil 30 dni), za deklarante, ki imajo dovoljenje carine, pa je plačilni rok daljši in sicer 30 dni (Carinski postopki, 2007);
- *tranzit* - v osnovi ločimo dve vrsti postopkov: skupnostni tranzitni postopek (poteka znotraj držav članic) in skupni tranzitni postopek (poteka znotraj EU in EFTE). Novost je nov tranzitni postopek v EU ali NCTS (New Computerised Transit System) - računalniško podprt postopek tranzita. Tranzit znotraj države članice mora biti obvezno podprt z NCTS. To pomeni, da mora biti vsaka točka evidentacije tranzita v katerikoli državi članici računalniško povezana z vsemi ostalimi. V Sloveniji je bila do vstopa veljavna spremljava tranzita v papirni obliki, poleg tega pa so za tranzit preko Slovenije zadoščale relativno nizke garancije (kratka pot, majhna tveganja). V evropskih razmerah pa se višina garancije za posameznega glavnega zavezanca določi na podlagi enotedenskega števila začelih tranzitov na način, da se seštejejo vsi potencialni dolgovi za omenjeno obdobje. Potencialni carinski dolg se določi na podlagi vseh potencialnih dajatev po najvišjih stopnjah vključno z DDV.

3. CARINSKI SISTEM, PRAVO IN ZAKONIK

Carina je javna dajatev, ki jo država prejme od lastnika blaga, ko to preide državno mejo. Carina je instrument zunanjetrgovinske politike, ki s posebnim delovanjem na zunanjo menjavo posredno vpliva na oblikovanje notranjih trgovinskih razmerij. Po svojem delovanju je element davčne politike (Šalinovič, 2000, str.11).

Na področju carinske politike je s prvim majem 2004 v slovenski zakonodaji prišlo do mnogih sprememb. Slovenija je tega dne vstopila v Evropsko unijo in začela v celoti uporabljati evropske predpise, ki urejajo delovanje carinske unije. Predpisi s področja carinske unije so neposredno uporabljivi in njihovo prenašanje v nacionalno zakonodajo ni potrebno, saj Slovenija neposredno uporablja zakonodajo, ki je objavljena v Evropskem uradnem listu. Vsi slovenski predpisi, ki so do tedaj urejali slovenski carinski sistem, so z dnem članstva Slovenije v Evropski uniji tako prenehali veljati. To so: Carinski zakon in njegovi izvedbeni predpisi, Zakon o carinski tarifi in njegovi izvedbeni prepisi, Zakon o carinskih ukrepih pri kršitvah pravic intelektualne lastnine in njegov izvedbeni predpis ter Zakon o ekonomskih conah v delu, ki se nanaša na carinski sistem.

V letu 2003 je tako potekalo intenzivno prilagajanje in spreminjanje carinske zakonodaje ter carinskih postopkov. S 24. septembrom 2004 je v Sloveniji začel veljati spremenjen in dopolnjen Zakon o carinski službi (Ur.l. RS, št. 103/2004), 1. maja 2004, ko je pri nas prenehal veljati Carinski zakon, pa je začel veljati Zakon o izvajanju carinskih predpisov Evropske skupnosti (Ur.l. RS, št. 25/2004). Potrebno je poudariti, da se slovenska zakonodaja na področju carine sproti usklajuje z novimi zakonodajnimi predpisi EU (Kako je vstop Slovenije v Evropsko unijo vplival na carinsko politiko naše države?, 2007).

Po prvem maju 2004 Republika Slovenija pripada enotnemu carinskemu področju Unije in uporablja njene carinske postopke, predpisane z Uredbo Sveta št. 2913/1992, in skupno carinsko tarifo, predpisano z Uredbo Sveta 2786/87.¹ Gre za predpise Unije, ki imajo nadnacionalni značaj; nadnacionalni predpisi se lahko uporabljajo le na področjih, ki jih predpisi Unije ne urejajo, pri čemer je treba omeniti, da je pristojnost urejanja carin pristojnost Unije in ne pristojnost države članice (Zupančič, 2008, str.18).

3.1 Carinska služba

Pri svojem delu carina uporablja predpise, ki urejajo: carinski sistem, zunanjetrgovinski sistem, finančni sistem, davčni sistem in okoljevarstveni sistem. Carinski sistem zajema tiste predpise, ki določajo sistem in ustroj carinske službe in sistem pobiranja carin, tj. dajatev, ki se pobirajo na uvoz in izvoz blaga, in izvajanje carinskih postopkov za blago, ki se vnese ali iznese iz carinskega območja. Zunanjetrgovinski predpisi določajo pogoje za vnos in iznos blaga ter trgovanje s tretjimi državami. Med zunanjetrgovinske predpise sodijo vsi ukrepi trgovinske politike in nekatere prepovedi in omejitve. Davčni sistem določa pobiranje davkov ob uvozu, kot so DDV, trošarine, ekološke takse, okoljevarstveni sistem pa urejajo predpisi s področja varstva okolja; to področje se je razvilo zlasti v zadnjem desetletju in carini nalaga izvajanje različnih prepovedi in omejitev za blago ob uvozu in izvozu (Zupančič, 2008, str. 19).

¹ Uredba Sveta (EGS) št. 2658/87 z dne 23. Julija 1987 o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi.

Zakon o carinski službi ureja in opredeljuje naloge in organizacijo carinske službe, pooblastila, zbiranje, varstvo in zavarovanje podatkov, posebnosti delovnih razmerij, posebnosti disciplinske in odškodninske odgovornosti, priznanja in prekrške.

Po vstopu Slovenije v EU ima pristojnost za pripravo carinskih predpisov skoraj v celoti kar EU, vendar so za njihovo izvajanje odgovorne države članice. Naloge carinske službe v Sloveniji opravlja Carinska uprava Republike Slovenije kot organ v sestavi ministrstva, pristojnega za finance.

Carinsko upravo Republike Slovenije sestavljajo carinski organi, ki so: generalni carinski urad (sedež v Ljubljani), carinski uradi kot območne organizacijske enote uprave, ustanovljene za posamezno območje in izpostave kot notranje organizacijske enote carinskih uradov. Upravo vodi generalni direktor, ki vodi tudi delo Generalnega carinskega urada. Carinski urad vodi direktor, ki izdaja pravne akte v posamičnih zadevah iz pristojnosti carinskega urada in opravlja druge naloge, ki jih določa zakon ali drug predpis. Direktor je za svoje delo in delo carinskega urada odgovoren generalnemu direktorju.

Naloge carinske službe (Zakon o carinski službi - neuradno prečiščeno besedilo (ZCS-1-NPB2), 2009) so:

- opravljanje carinskega, trošarinskega in okoljskega davčnega nadzora ter carinjenje blaga;
- opravljanje nadzora nad zakonitostjo, pravilnostjo in pravočasnostjo izpolnjevanja obveznosti, določenih s carinskimi, trošarinskimi in drugimi predpisi, za nadzor nad izvajanjem katerih je pristojna služba;
- preprečevanje in odkrivanje prekrškov in drugih kaznivih ravnanj, določenih v predpisih, za nadzor nad izvajanjem katerih je pristojna služba, ter vodenje postopka za prekrške;
- opravljanje nadzora nad prijavo vnosa in iznosa domačih in tujih plačilnih sredstev;
- kontrola vnosa, iznosa in tranzita blaga, za katero so predpisani posebni ukrepi zaradi interesov varnosti, varovanja zdravja in življenja ljudi, živali in rastlin, varstva okolja, varovanja kulturne dediščine ali varstva intelektualne lastnine;
- kontrola prehajanja oseb čez državno mejo na mejnih prehodih, ki jih določi Vlada Republike Slovenije;
- pobiranje uvoznih in izvoznih dajatev, drugih dajatev, ki se pobirajo ob uvozu in izvozu, trošarin, proizvodnih dajatev za sladkor, okoljskih in drugih dajatev, za pobiranje katerih je pristojna služba;
- izvajanje postopkov davčne izvršbe dajatev ter denarnih terjatev države in samoupravnih lokalnih skupnosti, ki se izterjujejo v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, zakonom, ki ureja prekrške (razen terjatev, ki jih izreka Davčna uprava Republike Slovenije), zakonom, ki ureja kazenski postopek, zakonom, ki ureja pravdni postopek, zakonom, ki ureja sodne takse, in zakonom, ki ureja upravne takse, ter drugih denarnih terjatev, za izterjavo katerih je pristojna služba v skladu z drugimi predpisi;
- zbiranje statističnih podatkov o blagovni menjavi med državami članicami EU;
- izvajanje ukrepov zunanjetrgovinske in skupne kmetijske politike;
- izvajanje predpisov Evropske skupnosti in mednarodnih pogodb iz delovnega področja službe, sodelovanje in izmenjava podatkov z organi Skupnosti, pristojnimi organi držav članic EU in drugih držav, mednarodnimi organizacijami in strokovnimi združenji s področja carinskega in trošarinskega sistema;
- opravljanje drugih nalog, določenih v tem zakonu in drugih predpisih.

3.2 Pravni viri

3.2.1 Pojem pravnih virov

Pravni vir je temelj iz katerih pravni predpisi izhajajo (pravni viri so viri, v katerih je določeno pravo). Razlikujemo med formalnimi (sekundarni) in materialnimi (primarni) pravnimi viri. Formalni pravni viri so napisani v obliki pravnih aktov in imajo pravno obliko (ustava, zakon, uredba,...). Materialni pravni viri pa niso sprejeti kot pravni akti, vendar vplivajo na vsebino pravnega vira. Torej materialni viri v nasprotju s formalnimi pravnimi viri ne vsebujejo dejanskih pravnih pravil (Upravno pravo, 2010, str.7-8).

3.2.2 Pravni viri evropskega prava

Evropska unija je edinstvena nadsocijalna politično-gospodarska struktura. Pravo Evropske unije je tako poseben mednarodni pravni sistem, ki deluje vzporedno s pravom držav članic EU. Ima neposreden učinek v pravnih sistemih držav članic in ima na mnogih področjih, predvsem na področju ekonomske in socialne politike, prednost oziroma primat. Primarnost pomeni, da pravila, sprejeta na ravni EU, prevladajo nad pravili, vsebovanimi v pravnih redih držav članic. Pravo EU je avtonomno pravo, saj svoje veljavnosti ne črpa iz morebitne poznejše odobritve nacionalnih organov držav članic, temveč se opira na zakonodajne pristojnosti organov EU.

Pravni red Evropske unije ima naslednja glavna vira²:

1. primarna zakonodaja - ustanovne pogodbe, na katerih temeljijo Evropska skupnost, Evropska skupnost za atomsko energijo in Evropska unija; ter vse spremembe in dopolnitve ustanovitvenih pogodb in pogodbe o pristopu držav k Evropski uniji.
2. sekundarna zakonodaja - pravni akti Evropske skupnosti, Evropske skupnosti za atomsko energijo in Evropske unije, ki jih sprejemajo institucije Evropske unije (uredbe, direktive, odločbe, priporočila in mnenja) po posebnih v ustanovnih pogodbah predpisanih zakonodajnih postopkih.

Pomemben pravni vir pa so prav tako mednarodni sporazumi in sodna praksa organov EU s pravosodnimi pooblastili, to je Sodišča Evropskih skupnosti in Sodišča prve stopnje. Slednja zagotavljata spoštovanje prava Skupnosti ter sta pristojna za interpretacijo primarne in sekundarne zakonodaje. Tako s svojo prakso, ki kot vir prava zavezuje tako institucije EU kot tudi države članice, zagotavljata enotno razumevanje in izvajanje prava EU (Pravni red, 2009).

Specifičnost pravnega reda EU se kaže v sledečih treh načelih (Golob, str. 40-43):

- načelo avtonomnosti prava EU pomeni, da so pravila EU in njihova veljavnost neodvisna od pravnih redov držav članic EU. Ta avtonomija je posledica prenosa uveljavljanja bistvenega dela svojih suverenih pravic na institucije EU. Predpisi, sprejeti na ravni EU, veljajo avtomatično tudi v notranjih redih držav članic, ne da bi bila potrebna odobritev s strani nacionalnih parlamentov;
- načelo primarnosti prava EU pomeni, da pravna pravila, sprejeta na ravni EU prevladajo nad notranjim pravnim redom države članice EU. V primeru kolizije med pravnim pravilom, izdanim s strani EU in nacionalnim predpisom države članice, imajo prednost pravila EU;

² Več o primarni in sekundarni zakonodaji – glej prilogo 2

- načelo neposredne uporabnosti prava EU pomeni, da se lahko posameznik pred nacionalnimi organi neposredno sklicuje na določbe prava EU. Določena pravna pravila prava EU so neposredno uporabljiva na območju vseh držav članic. Načelo omogoča večjo učinkovitost prava, upravičenec je tudi posameznik in ne samo država ali institucija.

3.2.3 Pomen carinske unije

Oblikovanje carinske unije med državami članicami EU, ima pri zagotavljanju prostega pretoka blaga osrednje mesto. Carinska unija je gospodarski prostor, katerega člani se dogovorijo, da med seboj ne bodo uvajali carin, dajatev z enakim učinkom ali količinskih omejitev ter da bodo sprejeli skupno carinsko stopnjo v odnosih s tretjimi državami. Pristojnosti pri izvajanju carinske politike so v veliki meri prenesene na evropske institucije. Načela in pristojnosti carinske unije v osnovi določa Pogodba o ustanovitvi ES (1958), kasneje pa so bili sprejeti dodatni, za države članice zavezujoči pravni akti. Danes predstavlja temeljne carinske politike Evropski carinski zakonik, ki ureja, kako morajo podjetja ravnati z blagom, ki ga uvažajo na območje skupnosti iz tretjih držav oz. ga izvažajo v tretje države.

Carinska unija državam članicam narekuje, da: prilagodijo svojo carinsko stopnjo do tretjih držav skupni carinski tarifi, odpravijo carine v medsebojnem trgovanju s članicami in prenesejo pristojnosti za carinske zadeve od držav članic na Skupnost.

3.2.4 Pravni viri nacionalnega prava

Nacionalni pravni viri so ustava, zakoni, uredbe, odločbe in drugi podzakonski predpisi (pravilniki, odloki, sklepi,...), ki jih samostojno sprejemajo zakonodajni, izvršni in sodni organi oblasti določene države. V Republiki Sloveniji je najvišji pravni vir ustava. V pravni hierarhiji so za ustavo zakoni, nato podzakonski predpisi in predpisi lokalnih skupnosti. Ustavo in zakone sprejema Državni zbor Republike Slovenije v zakonodajnem postopku. Podzakonske predpise – uredbe, pravilnike, odloke, sklepe – sprejema Vlada RS oziroma posamezna ministrstva, upošteva svoje delovno področje (Pravni red – Slovenija, 2010).

Na carinskem področju oz. področju carinske zaščite in carinskega postopka so najpomembnejši sledeči zakoni (kot vir nacionalnega prava): Zakon o izvajanju carinskih predpisov Skupnosti (ZICPES), Zakon o davčnem postopku (ZDavP), Zakon o carinski službi (ZCS), Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN), Zakon o upravnem postopku (ZUP), Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV), Zakon o trošarinah (Ztro) (Zupančič, 2008, str. 20-21).

Po vstopu Republike Slovenije v EU uporabljamo pravo Skupnosti, ki ima prednost pred nacionalnim pravom, se pravi, da ni več možnosti, da bi se uporabljal nacionalni carinski zakon. Carinski zakon kljub temu na več mestih omenja veljavno pravo in nacionalno pravo. Prav različnost nacionalnih pravnih sistemov in obsežnost carinskih predpisov Skupnosti so razlog, da države članice uporabljajo na različnih področjih tudi nacionalno pravo in sicer tako, da se nacionalno in evropsko pravo dopolnjujeta.

3.2.5 Carinsko pravo Skupnosti

Zakon o izvajanju carinskih predpisov Skupnosti (ZICPES) ureja izvajanje carinskih predpisov Evropske skupnosti, ki dajejo pooblastila državam članicam, da področje carinskih predpisov nadalje uredijo v nacionalni zakonodaji, ter ureja zadeve s tega področja, katerih ureditev ni v pristojnosti Skupnosti.

Predpisi EU, ki jih ureja ZICPES (Zakon o izvajanju carinskih predpisov Evropske skupnosti - neuradno prečiščeno besedilo (ZICPES-NPB1), 2009):

- Uredba Sveta (EGS) št. 918/83 z dne 28. marca 1983 o sistemu oprostitve carin v Skupnosti (UL L št. 105 z dne 24.4.1983), vključno z vsemi spremembami - uredba o carinskih oprostitvah;
- Uredba Sveta (EGS) št. 2658/87 z dne 23. julija 1987 o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi (UL L št. 256 z dne 7.9.1987), vključno z vsemi spremembami – uredba o tarifi;
- Uredba Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL L št. 302 z dne 19.10.1992), vključno z vsemi spremembami - carinski zakonik;
- Uredba Komisije (EGS) št. 2454/93 z dne 2. julija 1993 o določbah za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL L št. 253 z dne 11.10.1993), vključno z vsemi spremembami - izvedbena uredba k carinskemu zakoniku;
- Uredba Sveta (ES) št. 1383/2003 z dne 22. julija 2003 o carinskem ukrepanju zoper blago, glede katerega obstaja sum, da krši določene pravice intelektualne lastnine, in o ukrepih, ki jih je treba sprejeti zoper blago, glede katerega je ugotovljeno, da je kršilo take pravice (UL L št. 196 z dne 2.8.2003), vključno z vsemi spremembami – uredba o varstvu pravic intelektualne lastnine;
- Uredba Komisije (ES) št. 1891/2004 z dne 21. oktobra 2004 o sprejemu določb za uporabo Uredbe Sveta (ES) št. 1383/2003 o carinskem ukrepanju zoper blago, glede katerega obstaja sum, da krši določene pravice intelektualne lastnine, in o ukrepih, ki jih je treba sprejeti zoper blago, glede katerega je ugotovljeno, da je kršilo take pravice (UL L št. 328 z dne 30.10.2004), vključno z vsemi spremembami - izvedbena uredba o varstvu pravic intelektualne lastnine.

Pri carinskem pravu Skupnosti imajo odločilno vlogo pravila mednarodnega prava, saj so na evropsko carinsko pravo vplivali številni akti in pravila mednarodnega prava, sprejeti v okviru mednarodnih organizacij. Pomembni mednarodni inštrumenti:

- mednarodne pogodbe - v okviru mednarodnih organizacij – ECE, WCO, WTO ipd., in h katerim je ES pristopila kot ena od pogodbenic;
- bilateralni ali multilateralni sporazumi - med državami članicami EU z drugimi državami, v njih so posebej urejena določena vprašanja carinskih postopkov;
- konvencije in sporazumi - v okviru tretjega stebra le med državami članicami EU.

3.3 Carinski zakonik

Carinski zakonik je rezultat pravne regulative Skupnosti. S carinsko tarifo in nekaterimi drugimi uredbami določa carinsko pravo Skupnosti. Določa carinske predpise, sprejete na ravni EU, ki se uporabljajo v trgovini med članicami EU in tretjimi državami. Carinski predpisi Skupnosti dajejo pooblastila državam članicam, da področje carinskih predpisov nadalje uredijo v nacionalni zakonodaji, ter ureja zadeve s tega področja, katerih ureditev ni v pristojnosti Skupnosti.

Zadnja vsebinska sprememba carinskega zakonika (Register veljavne zakonodaje Skupnosti, 2010):

- Uredba (ES) št. 450/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o carinskem zakoniku Skupnosti (Modernizirani carinski zakonik) (UL L 145, 4.6.2008);
- Uredba Komisije (ES) št. 273/2009 z dne 2. aprila 2009 o določbah za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 o carinskem zakoniku Skupnosti z odstopanjem od nekaterih določb Uredbe Komisije (EGS) št. 2454/93 (UL L 91, 3.4.2009).

Poglavitne prednosti novega zakonika so:

- manjše število carinskih postopkov in več poenostavljenih carinskih postopkov ter tako lažje sledenje pošiljkam;
- avtomatizacija vseh carinskih formalnosti in popolnoma brezpapirno poslovanje;
- zgolj elektronsko vlaganje carinskih deklaracij in vseh spremljajočih dokumentov;
- elektronska izmenjava podatkov med carinskimi upravami in pristojnimi službami;
- uvedba centraliziranega carinjenja, ki bo pooblaščenim podjetjem omogočalo elektronsko prijavo blaga in plačilo carinskih dajatev v kraju, kjer imajo svoj sedež, ne glede na to, kje se bo blago vneslo v carinsko območje Skupnosti oziroma izneslo iz tega območja in kje bo uporabljeno.

Novi zakonik bo začel veljati 20. dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije. Uporabljati se bo začel v obdobju od 1 leta do 5 let po začetku veljavnosti, saj morajo biti pred tem sprejete izvedbene določbe. Sprejem izvedbenih določb je odvisen predvsem od ustreznosti informacijskih sistemov na ravni EU, carinskih uprav držav članic in podjetij (Sprejet nov carinski zakonik Skupnosti, 2009).

3.3.1 Temeljni pojmi carinskega zakonika

Določeni pojmi³, opisani v nadaljevanju, so znani že iz carinskega sistema pred članstvom Slovenije v EU (carinski organi, carinski postopki, carinsko dovoljena raba ali uporaba blaga carinska deklaracija itd.), nova pa je delitev carinskega statusa blaga: skupnostno in neskupnostno blago (enako kot prej carinsko in domače blago).

Skupnostno blago – pomeni blago, ki spada v katero koli od naslednjih kategorij: blago, ki je v celoti pridobljeno na carinskem območju Skupnosti in ne vsebuje blaga, uvoženega iz držav ali ozemelj zunaj carinskega območja Skupnosti. Blago, ki je v celoti pridobljeno na carinskem območju Skupnosti, nima carinskega statusa skupnostnega blaga, če je pridobljeno iz blaga, ki je dano v zunanji tranzitni postopek, postopek hrambe, postopek začasnega uvoza ali postopek aktivnega oplemenitenja; blago, vneseno na carinsko območje Skupnosti iz držav ali ozemelj zunaj tega območja in sproščeno v prosti promet; blago, pridobljeno ali izdelano na carinskem območju Skupnosti, bodisi izključno iz blaga, ki je bilo sproščeno v prost promet ali iz v celoti pridobljenega blaga.

Neskupnostno blago – pomeni blago, ki ni skupnostno blago ali ki je izgubilo status skupnostnega blaga.

Carinski organi – pomenijo carinsko upravo države članice, odgovorno za uporabo carinske zakonodaje, in vse druge organe, ki so v skladu z nacionalnim pravom pooblaščen za uporabo nekaterih pravil carinske zakonodaje.

Carine – so dajatve, ki jih predpiše država in so vezane na prehod blaga preko meje. Plačujejo se za uvoz (uvozne carine), izvoz (izvozne carine) ali tranzit (tranzitne carine).

Carinska deklaracija – pomeni dejanje, s katerim oseba na predpisan način in v predpisani obliki navede, da želi dati blago v določen carinski postopek, po potrebi z navedbo uporabe katerih koli posebnih režimov.

³ Povzeto in prirejeno po Uredba (ES) št. 450/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o carinskem zakoniku Skupnosti (Modernizirani carinski zakonik), 2008.

Carinski postopki – so sprostitev v prosti promet, tranzit, izvoz, carinsko skladiščenje, aktivno in pasivno oplemenitenje, predelava pod carinskim nadzorom ter začasni uvoz.

Carinsko dovoljena raba ali uporaba blaga – je vnos blaga v carinski postopek, vnos blaga v prosto cono ali prosto skladišče, ponovni izvoz blaga s carinskega območja Skupnosti, uničenje blaga, odstop blaga državni blagajni.

Carinski nadzor – pomeni splošne ukrepe carinskih organov za zagotovitev spoštovanja carinske zakonodaje, po potrebi pa tudi drugih pravil, ki se uporabljajo za blago v okviru takšnih ukrepov.

Deklarant – pomeni osebo, ki vloži skupno deklaracijo oziroma obvestilo o ponovnem izvozu ali izdelava carinsko deklaracijo v svojem imenu, ali osebo, v imenu katere je taka deklaracija izdelana.

Carinski dolg – pomeni obveznost osebe, da plača znesek uvozne ali izvozne dajatve, ki se v skladu z veljavno carinsko zakonodajo uporablja za določeno blago⁴.

3.3.2 Pravice in obveznosti oseb v zvezi s carinsko zakonodajo

Zastopanje – vsaka oseba lahko imenuje carinskega zastopnika. Takšno zastopanje je lahko neposredno (direktno), ko carinski zastopnik nastopa v tujem imenu in za tuj račun, ali posredno (indirektno), ko carinski zastopnik nastopa v svojem imenu, vendar za tuj račun.

Odločbe – odločba pomeni upravni akt carinskih organov, s katerimi le-ti v skladu s carinskimi predpisi odločijo o določeni zadevi, pri čemer ima to dejanje pravni učinek za eno ali več določenih ali določljivih oseb. Odločba je med drugim tudi zavezujoča informacija, ki jo izdajo carinski organi (zavezujoča tarifna informacija in zavezujoča informacija o poreklu blaga). Odločbe v carinskih zadevah se različno imenujejo – npr. dovoljenje (za ekonomske carinske postopke), potrdilo (o statusu pooblaščenega gospodarskega subjekta), licenca za opravljanje poslov zastopanja, carinska deklaracija, odločba (povračilo/odpust dajatev, naknadno plačilo dajatev). Tak akt ima vse učinke odločbe, vključno s pravicami in dolžnostmi. Faze carinskega upravnega postopka: začetek postopka (odločba se lahko izda na zahtevo stranke ali po uradni dolžnosti), ugotovitveni postopek, dokazni postopek, izdaja odločbe, pritožbeni postopek, izvršba.

Informacije – od carinskih organov se lahko zahteva informacije o izvajanju carinske zakonodaje, vendar lahko carinski organi ta zahtevek zavrnejo, če se ne nanaša na dejansko predviden uvoz ali izvoz. Informacije so lahko nezavezujoče, kar pomeni, da se imetnik take informacije v carinskem postopku nanjo ne more sklicevati ali zavezujoče informacije (tarifne informacije in informacije o poreklu). Te informacije morajo carinski organi posredovati le v zvezi s tarifno uvrstitvijo blaga ali določitvi porekla blaga.

Izmenjava in hramba podatkov – vsa izmenjava podatkov, spremnih dokumentov, odločb in obvestil med carinskimi organi ter med gospodarskimi subjekti in carinskimi organi, kot to zahteva carinska zakonodaja, in hramba takšnih podatkov v skladu s carinsko zakonodajo se izvaja z uporabo tehnik elektronske obdelave podatkov (Uredba (ES) št. 450/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o carinskem zakoniku Skupnosti (Modernizirani carinski zakonik), 2008).

⁴ Ostali pojmi carinskega zakonika – glej prilogo 3

Carinske kontrole – carinski organi lahko opravljajo vse carinske kontrole, ki jih štejejo za potrebne (pregledovanje blaga, jemanje vzorcev, preverjanje podatkov iz deklaracije in obstoja ter pristnosti dokumentov, pregledovanje računov gospodarskih subjektov in drugih evidenc, pregledovanje prevoznih sredstev, pregledovanje prtljage ter drugega blaga, ki ga potniki nosijo s seboj ali na sebi, ter opravljanje uradnih poizvedb in podobna dejanja).

Carinske kontrole, ki niso naključni pregledi, temeljijo predvsem na analizi tveganja z uporabo tehnik elektronske obdelave podatkov, z namenom prepoznavanja in ocenjevanja tveganja ter oblikovanja potrebnih protiukrepov na podlagi meril, oblikovanih na nacionalni ravni in ravni Skupnosti in, kadar so na razpolago, na mednarodni ravni (Uredba (ES) št. 450/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o carinskem zakoniku Skupnosti (Modernizirani carinski zakonik), 2008)

Zaupnost podatkov (varovanje poslovne skrivnosti) – carinski organi ne sme razkriti podatka zaupne narave ali zaupno posredovanega podatka brez izrecnega dovoljenja osebe ali organa, ki ga je predložil. Izjema: posredovanje podatkov je dovoljeno, če so pristojni organi to dolžni storiti v skladu z veljavnimi predpisi (npr. v zvezi s sodnimi postopki) (Mlekuž, 2008, str 38).

Hramba dokumentov – udeleženci morajo ne glede na uporabljen nosilec (zaradi carinske kontrole) hraniti dokumente najmanj tri koledarska leta.

3.3.3 Pooblaščen gospodarski subjekt

Namen Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 648/2005, z dne 13. aprila 2005, o spremembah Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 o Carinskem zakoniku Skupnosti je bila izboljšati varnost na zunanjih mejah Skupnosti in hkrati pospešiti pretok blaga s poenostavljenimi postopki in uporabo informacijske tehnologije. S to uredbo je bil uveden status pooblaščenega gospodarskega subjekta (PGS). Status PGS prinaša gospodarskim subjektom, ki izpolnjujejo pogoje in merila, ugodnosti v obliki olajšanja carinskih kontrol glede varstva in varnosti in/ali poenostavitev v skladu s carinskimi predpisi (Status pooblaščenega gospodarskega subjekta (AEO), 2009).

Status PGS, ki ga podeli ena država članica, priznajo vse druge države članice, v drugih državah članicah pa ne daje pravice do avtomatičnega koriščenja poenostavitev.

Imetniki potrdil PGS bodo deležni naslednjih ugodnosti (Status pooblaščenega gospodarskega subjekta (AEO), 2009):

- pooblaščen gospodarski subjekti bodo po svetu spoznani kot varni in zanesljivi poslovni partnerji v mednarodni trgovini;
- prejeli bodo nižjo stopnjo tveganja v sistemu za analizo tveganja;
- fizični pregledi in pregledi dokumentov se bodo pri njih izvajali redkeje kot pri ostalih gospodarskih subjektih;
- če bo določen fizični pregled, bodo imeli prednost pred ostalimi;
- podpisi različnih sporazumov o skupnem carinskem sodelovanju jim lahko omogočijo hitrejši postopek tudi na mejah med tretjimi državami;
- manjše zahteve glede podatkov v izstopnih in vstopnih skupnih deklaracijah po 1.7.2009 za imetnike potrdila PGS – varstvo in varnost;
- ugodnejši položaj pri uporabi poenostavljenih carinskih postopkov.

Merila za podelitev statusa subjekta so (Mlekuž, Carinsko pravo EU, prvi del, 2008, str. 28):

- evidenca o izpolnjevanju carinskih in davčnih zahtev;
- zadovoljiv sistem vodenja trgovinskih in po potrebi transportnih evidenc, ki omogočajo ustrezne carinske kontrole;
- dokazana plačilna sposobnost;
- ustrezni varnostni in varstveni standardi.

Status pooblaščenega gospodarskega subjekta lahko pridobi vsak gospodarski subjekt s sedežem na carinskem območju Skupnosti, ki izpolnjuje zgoraj opisana merila (za pridobitev statusa lahko zaprosijo vsi sodelujoči v celotni dobavni verigi, in sicer: proizvajalci, izvozniki, špediterji, imetniki skladišč, carinski zastopniki, prevozniki in uvozniki). Carinski organi, po potrebi po posvetovanju z drugimi pristojnimi organi, podelijo navedeni status, ki ga nadzorujejo.

Status pooblaščenega gospodarskega subjekta zajema tri vrste potrdil (Zupančič, 2008, str. 63):

- PGS C - carinske poenostavitve (gospodarski subjekt je upravičen do določenih poenostavitev, predvidenih v skladu s carinsko zakonodajo);
- PGS S - varnost in varstvo (imetnik je upravičen do olajšav v zvezi z varnostjo in varstvom);
- PGS F – carinske poenostavitve ter varstvo in varnost (kombinacija zgornjih dveh).

4. PROCES CARINJENJA

4.1 Elementi za določitev višine carinskega dolga

Na podlagi navedenih elementov se uporabljajo uvozne in izvozne dajatve ter drugi ukrepi v zvezi z blagovno menjavo. Ker so pravila o vrednotenju že prej temeljila na pravilih, dogovorjenih v okviru WTO, vstop Slovenije v EU ni prinesel nobenih novosti pri obravnavanju carinske vrednosti, spremembe pa so nastale pri naravi in poreklu blaga.

Narava blaga (razvrstitev blaga v carinsko stopnjo, določitev carinske stopnje)

Uvozne in izvozne dajatve temeljijo na skupni carinski tarifi. Tarifa imenujemo kombinacijo nomenklature in dajatev, ki se plačajo za vsako vrsto blaga. Skupno carinsko tarifo sestavljajo Kombinirana nomenklatura skupaj s stopnjami dajatev in drugimi dajatvami ter tarifnimi ukrepi, ki so vključeni v TARIC ali druge aranžmaje Skupnosti. Tarifa je torej pojem, zbirka zakonodaje in ne en sam predpis.

TARIC (Tarif Intégrée de la Communauté) – je integrirana tarifa Skupnosti, ki temelji na kombinirani nomenklaturi. Je elektronska zbirka podatkov, v kateri so združeni vsi ukrepi, ki jih je potrebno izvajati ob uvozu oziroma izvozu blaga v EU oziroma iz EU. V osnovi je namenjen carinskim upravam posameznih članic EU, vendar se vse bolj uveljavlja kot nepogrešljiv vir informacij za različne udeležence v zunanji trgovini. Vsebuje sledeče glavne vrste ukrepov: tarifni ukrepi (dajatve za tretje države kot so določene v kombinirani nomenklaturi, opustitve dajatev, tarifne kvote in tarifne preference); kmetijski ukrepi (kmetijske komponente, dodatne dajatve na sladkor in moko, izravnalne dajatve in izvozna nadomestila); trgovinski ukrepi (protidampinški ukrepi, izravnalne dajatve) in ukrepi, ki se nanašajo na omejitev gibanja blaga (uvozne in izvozne prepovedi, uvozne in izvozne omejitve in količinske omejitve). TARIC v osnovi uporablja kombinirano nomenklaturu, vendar za

opis vseh ukrepov, ki se izvajajo v EU nad določenim blagom, ne zadostuje osemestna številčna oznaka, ki jo uporablja kombinirana nomenklatura. K osemestni številčni oznaki sta dodani še dve mesti (podštevilka TARIC) in tako dobimo desetmestno številčno oznako, ki jo imenujemo oznaka TARIC (TARIC - podatkovna zbirka dajatev in drugih ukrepov, 2009).

Poreklo blaga (ugodnejše carinsko obravnavanje blaga - oprostitev plačila carine, znižanje predpisane carinske stopnje)

- *Nepreferencialno poreklo* (kriterija za določitev):
 - o blago ima poreklo iz tiste države, kjer je v celoti pridobljeno;
 - o blago ima poreklo iz tiste države, kjer je bila opravljena zadnja bistvena, ekonomsko upravičena predelava ali dodelava.
- *Preferencialno poreklo* (Mlekuž, Carinsko pravo EU, prvi del, 2008, str. 45):
 - o na podlagi bilateralnega ali multilateralnega sporazuma - v sporazumu določena tudi pravila o poreklu blaga (prostotrgovinski sporazumi);
 - o na podlagi enostranskega ukrepa Evropske skupnosti - pravila so določena z Izvedbeno uredbo (Splošni sistem preferencialov - GSP).

Glede na navedbo porekla blaga v carinski deklaraciji lahko carinski organi zahtevajo dokazilo o poreklu blaga ter predložitev kakršnih koli potrebnih dodatnih dokazil za zagotovitev, da navedeno poreklo resnično ustreza pravilom, določenim v ustrezni zakonodaji Skupnosti.

Carinska vrednost

Primarna osnova za carinsko vrednost blaga je transakcijska vrednost blaga – to je cena, ki je bila za blago ob prodaji za izvoz na carinsko območje Skupnosti dejansko plačana ali jo je treba plačati in je po potrebi usklajena z izvedbenimi ukrepi. Dejansko plačana ali plačljiva cena je celoten znesek, ki ga kupec plača ali mora plačati prodajalcu ali tretji osebi v prodajalčevo korist za uvoženo blago (vključuje tudi vsa plačila, ki se jih kot pogoj za prodajo uvoženega blaga plača ali se jih mora plačati). Če transakcijska vrednost ni ustrezna, se uporabijo pomožna pravila (sekundarne metode carinskega vrednotenja) po točno predpisanem vrstnem redu (Mlekuž, 2008, str. 46-47).

4.2 Vnos, nadzor in carinsko dovoljena raba ali uporaba blaga

Prvega julija 2009 je začela veljati t. i. varnostna uredba, ki uvaja tri bistvene novosti: obvezno vlaganje elektronske vstopne in izstopne skupne deklaracije, številko EORI (Economic Operators Registration and Identification Number - uporabljala se bo za identifikacijo gospodarskih subjektov in drugih oseb v njihovem poslovanju s carino v celotni EU) in vnos dodatnih podatkov pri deklariranju blaga (ob deklariranju blaga za izvoz bo potrebno navesti še tri dodatne podatke, ki se nanašajo na varnost: vrsta prevoza ali poenostavitve, način plačila prevoznih stroškov in države, prek katerih poteka prevoz).

4.2.1 Vložitev skupne deklaracije

S spremembo Carinskega zakonika Skupnosti z uredbo Sveta 648/2005 sta bili uvedeni novosti v carinskih predpisih in pri delu carinskih organov. Uvedeno je bilo namreč preverjanje blaga ob vstopu in izstopu na carinsko območje tudi z vidika varnosti in varstva. Preverjanje se izvaja na podlagi analize tveganja na podatkih, ki jih bodo udeleženci posredovali carinskemu organom elektronsko pred prispetjem blaga na vstopni skupni deklaraciji.

Pred vstopom blaga na območje Skupnosti je predpisana njegova najava in sicer z vstopno skupno deklaracijo. Tako promet poteka bolj tekoče in kontrole ne povzročajo zastojev. Dosedanji tradicionalni potek postopkov z blagom ob njegovem vnosu (vnos blaga, prevoz blaga do carinske izpostave, predložitev, skupna deklaracija in carinsko dovoljena raba) se tako spremeni, saj je sedaj naprej predpisana skupna deklaracija, nato prevoz do najbližjega carinskega organa in nato predložitev ter carinsko dovoljena raba (Zupančič, 2008, str. 75).

Preden blago vstopi na carinsko območje Skupnosti, se za blago, ki se nanaša na carinsko območje Skupnosti vloži skupna deklaracija pri carinskem uradu vstopa. Izjema: namesto vložitve skupne carinske deklaracije lahko carinski organi dovolijo, da se vloži uradno obvestilo in dostop do podatkov iz skupne deklaracije v elektronskem sistemu gospodarskega subjekta. Za izjemo se šteje tudi carinska deklaracija, če je bila vložena pred vnosom blaga na carinsko območje Skupnosti in vsebuje najmanj tiste navedbe, ki so potrebne za skupno deklaracijo.

Skupna deklaracija se vloži elektronsko in vsebuje podatke, ki so za posamezne vrste in oblike prevoza in gospodarske subjekte posebej določeni v izvedbeni uredbi. Izjemoma je dovoljena tudi raba papirne oblike skupne deklaracije, kadar ne deluje računalniški sistem carinskih organov ali elektronska aplikacija vlagatelja skupne deklaracije. Skupno deklaracijo vloži oseba, ki vnese blago ali prevzame odgovornost za prevoz blaga na carinsko območje Skupnosti. Vstopno skupno deklaracijo lahko namesto nje vloži tudi oseba, v imenu katere nastopa oseba, ki vnese blago ali prevzame odgovornost za prevoz ter vsaka oseba, ki lahko predloži ali da predložiti zadevno blago pristojnemu carinskemu organu oz. predstavnik ene od navedenih oseb. V praksi se ne vlaga vedno, kajti v večini primerov je takoj vložena carinska deklaracija za odobritev carinsko dovoljene rabe ali uporabe blaga. S skupno deklaracijo ugotovimo istovetnost blaga, rok za določitev carinsko dovoljene rabe ali uporabe blaga ter v primeru nastanka carinskega dolga tudi njegovo višino. Skupna deklaracija ni carinska deklaracija, saj se s carinsko deklaracijo začne carinski postopek, skupna deklaracija pa ima funkcijo carinskega nadzora.

Evropska komisija je zaradi zapletenosti uvajanja elektronskih vstopnih in izstopnih skupnih deklaracij uvedla prehodno obdobje (od 1. julija 2009 do 31. decembra 2010), ko vlaganje teh deklaracij še ne bo obvezno, bo pa seveda mogoče.

4.2.2 Ravnanje z blagom, ki je vneseno na carinsko območje

Vnos blaga in carinski nadzor

Vnos blaga je fizični vstop blaga na carinsko območje. To pomeni, da je že sam prehod meje carinskega območja (mejne črte) opredeljen kot vnos blaga. Blago, ki je vneseno na carinsko območje Skupnosti, je od trenutka vstopa pod carinskim nadzorom in je lahko predmet carinskih kontrol. Blago, ki se vnese na carinsko območje ostane pod nadzorom tako dolgo, kot je potrebno za določitev njegovega carinskega statusa in se brez dovoljenja carinskih organov ne sme odstraniti izpod tega nadzora. Skupnostno blago ni predmet carinskega nadzora, potem ko se ugotovi njegov carinski status. Če pa gre za neskupnostno blago, to ostane pod carinskim nadzorom, dokler se njegov carinski status ne spremeni ali se blago ne izvozi ponovno ali uniči. Neskupnostno blago mora torej pridobiti eno od carinsko dovoljenih rab ali uporab (do pridobitve se šteje, da je v začasni hrambi). Imetnik blaga pod carinskim nadzorom lahko z dovoljenjem carinskih organov kadar koli pregleda blago ali vzame vzorce, predvsem z namenom, da določi njegovo tarifno uvrstitev, carinsko vrednost ali carinski status (Zupančič, 2008, str. 79-83).

Prevoz in predložitev blaga

Oseba, ki vnese blago na carinsko območje Skupnosti, mora to blago nemudoma pripeljati do carinskega urada in to po poti, ki jo določijo carinski organi in v skladu z njihovimi morebitnimi navodili (lahko tudi na kateri koli drug kraj, ki ga določijo ali odobrijo navedeni organi, ali v prosto cono). Sledi predložitev blaga carinskim organom. Blago se predloži carini takoj ob prihodu v namembni carinski urad ali na drugi kraj, ki so ga carinski organi določili ali odobrili (ali v prosto cono). To naredi ena od naslednjih oseb: oseba, ki je blago vnesla na carinsko območje Skupnosti; oseba, v imenu katere ali za račun katere deluje oseba, ki je blago vnesla na navedeno območje ali oseba, ki je prevzela odgovornost za prevoz blaga po njegovem vnosu na carinsko območje Skupnosti. Oseba, ki blago predloži, se sklicuje na vstopno skupno deklaracijo ali carinsko deklaracijo, vloženo za blago.

Da bi se za blago lahko zahtevala ena izmed carinsko dovoljenih rab ali uporab blaga, je dovoljeno raztovarjanje ali razpakiranje predloženega blaga (carinski organi vzamejo vzorce ali pregledajo prevozno sredstvo, ki blago prevaža). Blago se s prevoznega sredstva, na katerem se nahaja, raztovori ali pretovori le z dovoljenjem carinskih organov in sicer na krajih, ki jih določijo ali odobrijo navedeni organi. Brez dovoljenja carinskih organov pa se predloženo blago ne sme odstraniti s kraja predložitve.

Status začasno hranjenega blaga

Kadar naslednje neskupnostno blago ni prijavljeno za drug carinski postopek, se šteje, da ga je imetnik blaga ob predložitvi blaga carini prijavil za postopek začasne hrambe: (a) blago, ki se vnese na carinsko območje Skupnosti, ne da bi bilo vneseno neposredno v prosto cono; (b) blago, ki se iz proste cone vnese na drug del carinskega območja Skupnosti; (c) blago, za katerega je zunanji tranzitni postopek končan.

Šteje se, da je bila carinska deklaracija vložena in s strani carinskih organov sprejeta v trenutku predložitve blaga carini. Vstopna skupna deklaracija ali tranzitni dokument, ki jo nadomešča, predstavlja carinsko deklaracijo za postopek začasne hrambe. Carinski organi lahko zahtevajo, da imetnik blaga predloži zavarovanje za zagotovitev plačila zneska uvozne ali izvozne dajatve, ki ustreza carinskemu dolgu, ali drugih dajatev, ki utegnejo nastati, in sicer kakor določajo druga ustrezna veljavna pravila (Uredba (ES) št. 450/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o carinskem zakoniku Skupnosti (Modernizirani carinski zakonik), 2008).

Predloženo neskupnostno blago mora torej pridobiti eno od carinsko dovoljenih rab ali uporab (ki je dopustna za takšno blago), medtem pa se šteje, da ima blago status začasno hranjenega blaga. Če je bila za blago vložena skupna deklaracija, je rok za pridobitev ene izmed carinsko dovoljenih rab ali uporab do 45 dni v pomorskem prometu in do 20 dni v vseh ostalih oblikah transporta. Trajanje začasne hrambe velja od dneva sprejema skupne deklaracije. V tem času mora biti vložena carinska deklaracija in določena carinsko dovoljena raba ali uporaba blaga. V primeru, da to ni storjeno, sledijo različni ukrepi, v skrajnem primeru pa se blago zapleni in dokončno odvzame.

4.2.3 Carinsko dovoljena raba ali uporaba blaga

Deklarant izbira med carinsko dovoljenimi rabami (Mlekuž, 2008, str. 88-89):

- vnos blaga v carinski postopek (sprostitev blaga v prost promet, carinski postopki z ekonomskim učinkom (carinsko skladiščenje, aktivno ter pasivno oplemenitenje, predelava pod carinskim nadzorom, začasni uvoz) ter tranzit in izvoz blaga);
- vnos blaga v prosto cono ali prosto skladišče;

- ponovni izvoz blaga iz carinskega območja Skupnosti;
- uničenje blaga;
- odstop blaga državni blagajni (v korist proračuna).

Za carinske postopke je vedno potrebno vložiti carinsko deklaracijo, za druge carinsko dovoljene rabe ali uporabe pa je potrebna le prijava. Izjema je ponovni izvoz blaga, pri katerem je potrebno vložiti carinsko deklaracijo kljub temu, da ponovni izvoz ni carinski postopek, ampak carinsko dovoljena raba. Deklarant prosto izbere carinski postopek, v katerega želi dati blago, pod pogoji navedenega postopka, ne glede na naravo ali količino blaga, državo porekla blaga, državo odpreme ali namembno državo. Najpogosteje izbrana carinsko dovoljena raba je carinski postopek, ki se začne z vložitvijo carinske deklaracije (Mlekuž, 2008, str. 90).

Carinska deklaracija

Za vsako blago, ki naj bi bilo dano v carinski postopek, razen v prosto cono, se vloži carinska deklaracija, ki ustreza določenemu postopku. Vloži se pri pristojnem carinskem uradu v času uradnih ur carinskega organa. Odda se v pisni obliki na predpisanem obrazcu (enotna upravna listina – EUL), lahko z uporabo sistema računalniške izmenjave podatkov, ustno (nekomercialno blago, komercialno blago do vrednosti ali teže, kot sta opredeljena v statističnem pragu v predpisih Skupnosti) ali s konkludentnim dejanjem. Carinski zakonik določa, da je skupnostno blago, prijavljeno za izvoz, notranji skupnostni tranzit ali pasivno oplemenitenje, pod carinskim nadzorom od trenutka sprejema deklaracije do trenutka, ko zapusti carinsko območje Skupnosti, se odstopi državi, uniči ali se carinska deklaracija izreče za neveljavno (Zupančič, 2008, str. 98).

Enotna upravna listina

Pisna carinska deklaracija: Enotna upravna listina (EUL) je uradni obrazec, ki se uporablja za pisno carinsko deklaracijo blaga v okviru običajnega postopka za vnos blaga v carinski postopek ali ponovni izvoz. Za vsak carinski postopek je potrebno izpolniti enotno uradno listino, ki je po vsebini in obliki podobna bivši enotni carinski listini (ECL). EUL se predloži v setih, ki jih sestavljajo listi (izvodi), potrebni za izvedbo formalnosti za izbran carinski postopek. Možne so različne kombinacije listov, na primer: listi 1, 2 in 3 za izvozne postopke, listi 6, 7 in 8 za uvozne postopke ter listi 1, 2, 4 za tranzitne postopke. EUL je sestavljena iz osem listnih setov (izvod za izvozno državo, za statistiko, za pošiljatelja / izvoznika, za namembno carinsko izpostavo, za potrditev izvozni izpostavi (za skupni tranzitni postopek), za namembno državo, za statistiko, za prejemnika). Vsebinsko EUL določi Komisija (minimalni in maksimalni nabor podatkov, pravilnik, šifrant) (Zupančič, 2008, str. 100-101).

Elektronska deklaracija: Carinska deklaracija se lahko vloži tudi z uporabo sistema elektronske obdelave podatkov (Electronic Data Interchange – EDI). Carinska deklaracija, izdelana z izmenjavo standardiziranih sporočil (EDI), velja za vloženo, s sprejemom sporočila EDI. Sprejeta je takrat, ko deklarant dobi odzivno sporočilo carinskega organa (le-ta vsebuje vsaj podrobnosti za prepoznavanje prejetega sporočila, registrsko številko carinske deklaracije ter datum sprejema). Elektronsko poslovanje s CURS se izvaja na podlagi dogovora med CURS in zavezancem. Za elektronsko poslovanje je potrebno pridobiti elektronski podpis, digitalno potrdilo, določiti oblike sporočil in pogojev uporabe. Deklaracija pridobi glede na posredovano sporočilo določen status v postopku carinjenja: vložena, neveljavna (ni pogojev za sprejem), sprejeta, v kontroli, ni prepuščena (večje napake, ne more biti prepuščeno), prepuščena (tudi samodejno knjiženje carinskega dolga), v razveljavljanju (po uradni dolžnosti ali na zahtevo deklaranta), razveljavljena, v mirovanju (čaka na odpravo ovir s strani deklaranta) (Mlekuž, 2008, str. 72-74).

Carinsko deklaracijo lahko izdela vsaka oseba (deklarant) s sedežem v Skupnosti, ki lahko sama ali preko druge osebe pri pristojnih carinskih organih predloži blago in vse dokumente, predpisane kot potrebne za izbrani carinski postopek. Vsak lahko imenuje tudi zastopnika, kjer je takšno zastopanje lahko neposredno (carinski zastopnik nastopa v tujem imenu in za tuj račun) ali posredno (carinski zastopnik nastopa v svojem imenu, vendar za tuj račun).

Carinjenje blaga

Zupančič (2008, str. 109) pravi takole: »Pojma »carinjenje« carinski zakonik ne pozna, a vendar to ne pomeni, da carinjenja ni. Carinjenje je slovenska beseda in pomeni splošni postopek, ki se izvede pred carinskimi organi z blagom. Carinjenje ni enako carinskemu postopku. Carinski zakonik pozna osem carinskih postopkov, od katerih ima vsak svoje ime in ki predstavljajo carinsko-pravno opredelitev namena uporabe blaga. [...] Zakon o izvajanju carinskih predpisov Evropske skupnosti definira pojem »carinjenje blaga« kot vsako uradno dejanje pri predložitvi blaga v carinski postopek ali pri izpolnjevanju formalnosti za ponovni izvoz blaga v običajnem postopku [...].«.

Ob predložitvi blaga in vložitvi carinske deklaracije sledi sprejem carinske deklaracije kot primerne za nadaljnji postopek. Izpolnjeni morajo biti pogoji za sprejem carinske deklaracije (vložena je pri carinskem uradu, ki je pristojen za sprejem carinske deklaracije; ob upoštevanju posebnosti elektronskega poslovanja je vložena v času uradnih ur carinskih organov; carinsko deklaracijo je vložila upravičena oseba; carinska deklaracija za zahtevani postopek je vložena v predpisani obliki in pravilno izpolnjena; carinski deklaraciji so ob upoštevanju posebnosti elektronskega poslovanja priložene vse predpisane listine, ki so potrebne za odobritev zahtevanega postopka), saj v nasprotnem primeru carinski organi deklarantu sporočijo, da pogoji niso izpolnjeni (Zupančič, 2008, str. 109).

Sprejem carinske deklaracije še ne pomeni, da je deklaracija (oz. njeni podatki) pravilna. Gre zgolj za ugotovitev, da so izpolnjeni formalni pogoji za nadaljevanje postopka. Če deklaracija ni primerna za nadaljnji postopek, jo carinski organi zavrnejo in jo z opozorili na nepravilnosti vrnejo deklarantu. Deklarant lahko te pogoje v skladu z navedbami carinskih organov izpolni ali pa vloži novo carinsko deklaracijo, ki je ponovno predmet te formalne kontrole. Po vložitvi se praviloma v deklaraciji ne sme spreminjati posameznih podatkov ali postopka, vendar pa so možni določeni popravki posameznega podatka (kadar je napačen le posamezen podatek, deklaracija pa je glede blaga in postopka pravilno izpolnjena) ali celo umik deklaracije ter vložitev nove (če je blago napačno deklarirano ali je bil izbran napačen postopek). Razveljavitev se načeloma lahko dovoli le do prepustitve blaga, razen v določenih posebnih primerih.

Sledi odločitev carinskih organov o tem ali so podatki na deklaraciji ustrezni ali se odločijo za pregled vsebine deklaracije. Če se odločijo za podrobnejši pregled in primerjavo dokumentov, to lahko naredijo na mestu samem ali pa odvzamejo vzorce za podrobnejšo analizo. Če preverjanja ni ali se ta pokaže, da so podatki na deklaraciji točni, sledi potrditev deklaracije in prepustitev blaga v izbrani postopek. Pogoj je, da je carinski dolg poravnán oz. zavarovan. Če pa se pri preverjanju pokaže netočnost podatkov, se uporabi podatke pri preverjanju za določitev carinskega dolga. V primeru zavrnitve predlaganega postopka mora deklarant vložiti novo carinsko deklaracijo in celoten postopek se ponovi. Po tem, ko je carinski dolg poravnán ali zavarovan z ustreznim instrumentom zavarovanja ter ko to rezultati analize tveganja dopuščajo, se blago prepusti deklarantu. Prepustitev blaga pomeni dejanje, s katerim carinski organi prepustijo blago za namene, ki jih določa carinski postopek.

4.3 Poenostavljeni postopki carinjenja

Carinski zakonik dovoljuje poenostavitve pri izvajanju formalnosti v carinskih postopkih, ki predstavljajo prednost pred rednimi postopki. Prednosti poenostavitev so: hitra izvedba postopka, skrajšanje časa od naročila do prejema blaga, znižanje stroškov deklariranja ter prevoza, odprava določenih carinskih formalnosti, odprava čakanja pred namembnimi carinskimi uradi in prihranki v primeru brezpapirnega poslovanja podjetja.

Pristojni carinski organi lahko dovolijo (Poenostavljeni carinski postopki, 2010):

- sprejem nepopolne carinske deklaracije;
- uporabo komercialnega ali upravnega dokumenta namesto enotne upravne listine – poenostavljen postopek prijavljanja;
- prijavljanje blaga v izbrani postopek na podlagi vpisa v evidence – prijavljanje blaga na podlagi hišnega carinjenja. V tem primeru lahko carinski organi deklaranta oprostijo predložitve blaga carini;
- da blaga, ki se prevaža v tranzitnem postopku, ni treba predložiti namembnemu uradu – status pooblaščenega prejemnika;
- da blaga, ki se prevaža v tranzitnem postopku, ni treba predložiti uradu odhoda – status pooblaščenega pošiljatelja.

Nepopolna deklaracija

Velikokrat se zgodi, da za izpolnitev carinske deklaracije še ni razpoložljivih vseh podatkov ali dokumentov. V tem primeru je dovoljeno vložiti nepopolno deklaracijo, ki omogoča, da se blago predloži v carinski postopek na podlagi deklaracije, ki ne vsebuje vseh navedb oz. ji niso predloženi vsi potrebni dokumenti za odobritev zelenega carinskega postopka. Manjkajoče podatke ali dokumente mora deklarant do preteka določenega obdobja predložiti v obliki dopolnitve že vložene deklaracije ali kot novo carinsko deklaracijo.

Poenostavljeni postopek prijavljanja (deklariranja)

Deklarantu omogoča, da se blago predloži v določeni carinski postopek na podlagi poenostavljene deklaracije, namesto enotne upravne listine. To se izvrši na podlagi pisnega zahtevka pri krajevno pristojnem carinskem uradu, ki vsebuje vse potrebne podatke za izdajo dovoljenja. Dovoljenje se izda vnaprej in sicer preden je predložena prva pošiljka blaga. Poenostavljena carinska deklaracija je lahko v obliki nepopolne carinske deklaracije ali drugega komercialnega ali upravnega dokumenta, ki ga spremlja zahteva za sprostitev v prost promet. Za blago, uvedeno v carinski postopek z poenostavljenim postopkom prijavljanja, mora deklarant na koncu obračunskega obdobja (mesečno, tedensko) vložiti dopolnilno carinsko deklaracijo, kjer so zbirno navedeni vsi podatki, potrebni za izvajanje carinskega nadzora. Gre za postopek, ki se izvaja na samem mejnem prehodu na podlagi računa. Pri izvozu ali uvozu mora voznik blago deklarirati na mejnem prehodu s predložitvijo računa, na katerem mora biti navedena številka dovoljenja, ki ga izda Generalni carinski urad. Na mejnem prehodu se blago prepusti bodisi v uvozni ali izvozni postopek. Carina postopek evidentira in overi račun, ki ga vrne vozniku. V podjetju se cel mesec zbirajo tako potrjeni računi, za katere se nato do 10. v mesecu za predhodni mesec vloži dopolnilna carinska deklaracija. Plačilo dajatev pri uvozu zapade v plačilo 16. v mesecu za predhodni mesec. Pri tem postopku je potrebno poudariti zelo pomembno izjemo: postopek velja samo za podjetja s sedežem v Republiki Sloveniji in se lahko izvaja samo na meji z Republiko Hrvaško. Generalni carinski urad izdaja tovrstna dovoljenja samo za enostavne vrste blaga v smislu izvajanja carinskega nadzora, npr.: gramoz, les, hlodovina, naftni derivati, avtomobili (Novosti na carinskem področju po vstopu Slovenije v EU, 2004).

Status pooblaščenega prejemnika

Pooblaščen prejemnik ima dovoljenje, da mu blaga, ki mu je namenjeno in se prevaža v tranzitnem postopku, ni treba predložiti namembnemu uradu. Dovoljenje za pooblaščenega prejemnika se izda v povezavi z dovoljenjem za hišno carinjenje pri uvozu. Dovoljenje se izda osebam, ki: so registrirane v Skupnosti; redno uporabljajo skupnostne tranzitne postopke ali carinski organi vedo, da lahko izpolnjujejo obveznosti iz postopkov, ali redno prejemajo blago, ki je dano v skupnostni tranzitni postopek; niso huje ali ponavljajoče kršile carinskih ali davčnih predpisov. Dovoljenje se izda le, če so pristojni organi sposobni nadzorovati postopek in opravljati kontrole, ne da bi bila količina njihovega administrativnega dela v nesorazmerju z zahtevami zainteresirane osebe ter zadevna oseba vodi evidence, ki pristojnim organom omogočajo učinkovite kontrole (Poenostavljeni carinski postopki, 2010).

Prijavljanje blaga na podlagi hišnega carinjenja

Imetniku dovoljenja omogoča, da predloži blago v carinski postopek v prostorih podjetja ali drugih mestih, ki jih odobri carinski organ. Postopek temelji na osnovi vpisa blaga v ustrezne evidence na sedežu podjetja. Imetnik dovoljenja mora torej začetek postopka evidentirati in voditi ustrezne evidence. Vpis v evidenco pomeni pravno-formalno deklaracijo (predstavlja carinsko deklaracijo) in ima enake pravne posledice kot sprejem carinske deklaracije. Gre za poenostavitev, ki omogoča, da blago ne potuje na carinske izpostave, da bi ga izvozno ali uvozno carinili. Pri izvozu gre blago iz podjetja neposredno na mejni prehod, pri uvozu pa z mejnega prehoda neposredno v podjetje. Deklarant mora pri hišnem carinjenju ob koncu obračunskega obdobja (redno, mesečno ali tedensko) vložiti dopolnilno carinsko deklaracijo.

Pri uvozu gre blago v primeru cestnega prevoza vedno prispe v podjetje z NCTS tranzitnim postopkom. Podjetje mora v tem primeru razpolagati z NCTS aplikacijo za zunanje uporabnike. Aplikacije so na voljo na prostem trgu, ponudniki, ki so uspešno opravili testiranja s CURS, so objavljeni na spletni strani carinske uprave. To, da podjetje na svoji lokaciji konča tranzitni postopek, pomeni, da mu je generalni carinski urad poleg dovoljenja za hišno carinjenje dodelil tudi status pooblaščenega prejemnika. NCTS aplikacija služi za zaključek tranzita in hkrati za najavo prispetja pošiljke nadzorni carinski izpostavi. Po raztovoru se blago vpiše v ustrezne evidence, kar predstavlja deklaracijo. Potem ko se blago natovori za izvoz, se na ustrezen način, ki je predpisan v dovoljenju, obvesti nadzorno carinsko izpostavo o tem, da je pošiljka pripravljena za izvoz. Obveščanje lahko poteka po telefaksu, telefonu, elektronsko, s programom izvoza ali pa je imetnik dovoljenja celo oproščen najav pri izvozu. V podjetju se nato poenostavljeno izpolni list 3 izvozne deklaracije. Ta izvod spremlja pošiljko do izstopnega mejnega organa na izstopu iz EU. Tu se na EUL 3 potrdi izstop. Ta listina mora priti nazaj v podjetje, običajno jo dostavi voznik. Na koncu meseca se do 10. v mesecu za predhodni mesec vloži dopolnilna(e) deklaracija (Novosti na carinskem področju po vstopu Slovenije v EU, 2004).

Status pooblaščenega pošiljatelja

Na podlagi pisnega zahtevka lahko pristojni carinski organi odobrijo status pooblaščenega pošiljatelja, ki ima dovoljenje, da opravlja skupnostne tranzitne operacije brez obveznosti predložitve blaga in ustrezne tranzitne dokumentacije uradu odhoda. Imeti mora tudi dovoljenje za splošno zavarovanje ali odobreno opustitev.

4.4 Carinski postopki

Kot sem že omenil, mora blago po predložitvi namembnemu carinskemu organu pridobiti eno izmed carinsko dovoljenih rab ali uporab, dopustnih za takšno blago. Deklarant torej izbira med carinskimi postopki in drugimi carinsko dovoljenimi rabami. Po vnosu blaga na carinsko območje Skupnosti lahko deklarant vloži deklaracijo za naslednje carinske postopke:

- sprostitvev blaga v prosti promet;
- carinski postopki z ekonomskim učinkom (carinsko skladiščenje, aktivno oplemenitenje, predelava pod carinskim nadzorom, začasni uvoz blaga – imenujemo jih tudi »odložni carinski postopki«, saj je pri teh postopkih obveznost obračuna in plačila uvoznih dajatev odložena, dokler niso izpolnjeni določeni pogoji);
- tranzit ter izvoz blaga.

Zaradi obsežnost carinskih postopkov se bom v nadaljevanju osredotočil na tri najbolj pogoste carinske postopke. Opisal bom novosti pri računalniški izmenjavi podatkov med carino in podjetji ter spremembe carinskega informacijskega sistema, ki so posledica večletnega strateškega načrta za uvedbo e-carine.

4.4.1 Sprostitvev blaga v prosti promet

Gre za največkrat uporabljen carinski postopek, pri katerem neskupnostno blago pridobi status skupnostnega blaga, vstopi v prostor Skupnosti in postane enakovredno drugemu domačemu blagu. Deklarant pri blagovni carinski izpostavi vloži pisno deklaracijo za sprostitvev blaga v prost promet, priloži predpisane dokumente (potrdilo o poreklu, uvozno dovoljenje, račun itd.) in opravi vse formalnosti glede uvoza blaga. Pri sprostitvi v prost promet nastane carinski dolg za dajatve Skupnosti ter obveznost nacionalnih dajatev (protidampinške dajatve, carina, izravnalne dajatve, dodatne dajatve, kompenzacijske dajatve, zamudne obresti, trošarine, davek na dodano vrednost, davek na motorna vozila, okolijske dajatve ter druge oblike posebnih dajatev). Carinski dolžnik mora plačati uvozne dajatve ter upoštevati ukrepe carinske politike, ukrepe prepovedi in omejitve, saj se blago prepusti šele, ko je carinski dolg plačan ali zavarovan. Višina uvoznih dajatev je odvisna od porekla blaga, uvrstitve blaga v kombinirano nomenklaturo ter od carinske vrednosti oz. količine.

Avtomatiziran uvozni sistem (SIAIS) in sistem nadzora uvoza (ICS)

Da bi dosegli zmanjšanje stroškov strankam, elektronsko brezpapirno poslovanje, hitrejšo in preglednejše poslovanje s carino, poenotenje tehnologije in vlaganje varnostnih/varstvenih deklaracij skupaj z uvozno carinsko deklaracijo, je CURS prenovila sistem uvoznih carinskih deklaracij. Prenova uvoznega carinskega sistema (SIAIS) pomeni predvsem prenovu poslovanja v uvoznih postopkih, avtomatizacijo postopkov in opravil, brezpapirno poslovanje pri uvozu, pripravo na uvedbo varnostnih in varstvenih zahtev (uvedba sistema ICS), uporabo uvozne deklaracije za namene vstopne skupne deklaracije in uvod v bodoče projekte centraliziranega carinjenja. Sistem omogoča vlaganje elektronskih rednih, poenostavljenih in dopolnilnih deklaracij ter uporabo elektronske uvozne deklaracije za namene vstopne skupne deklaracije po uvedbi ICS (Avtomatiziran uvozni sistem (SIAIS), 2010).

Sistem nadzora uvoza (ICS) je prva faza avtomatiziranega uvoznega sistema (AIS) in predstavlja izvajanje skupne analize tveganja z vidika varstva in varnosti pred vstopom blaga na carinsko območje Skupnosti. To pomeni, da bo treba najaviti prispetje blaga v rokih, ki so predpisani za posamezno vrsto prometa. Najava blaga se bo izvajala v obliki vstopne skupne deklaracije, ki se mora vložiti v prvem uradu vstopa v elektronski obliki in mora vsebovati določen nabor podatkov (Sistem nadzora uvoza (ICS), 2010).

4.4.2 Tranzitni postopek

Tranzitni postopek je carinski postopek, ki omogoča, da se blago prepelje med dvema na carinskem območju ležečima krajema ali med več v tranzitni postopek udeleženi državami, ne da bi bilo treba za blago plačati uvozne dajatve. Tranzitni postopek spada med odložne postopke. Blago je po vnosu in predložitvi mejnim carinskim organom praviloma uvedeno v tranzitni postopek, v katerem se prepelje do kraja, kjer naj bi pridobilo končno carinsko dovoljeno rabo. Blago, ki se prevaža v tranzitnem postopku, je pod carinskim nadzorom in za morebitno neizpolnitev obveznosti iz tranzitnega postopka mora biti vedno vložena izmed oblik zavarovanja (Zupančič, 2008, str. 157).

V osnovi ločimo dve vrsti postopkov, ki temeljita na različnih pravnih podlagah (Tranzit, 2010):

- skupnostni tranzitni postopek temelji na Carinskem zakoniku Skupnosti in poteka na carinskem območju Skupnosti. T1 se uporablja za zunanji skupnostni tranzitni postopek, T2 pa za notranji skupnostni tranzitni postopek. Gibanje lahko poteka na osnovi zvezka TIR (Carinska konvencija o mednarodnem prevozu blaga na podlagi zvezkov TIR), zvezka ATA (kot tranzitnega dokumenta), obrazca 302 (Sporazum med pogodbenicami Severnoatlantskega pakta o statusu njihovih sil);
- skupni tranzitni postopek temelji na Konvenciji o skupnem tranzitnem postopku (konvencija STP, Sklep št. 1/2008 z dne 16. 6. 2008 o spremembi Konvencije), Sklep št. 1/2009 z dne 31. 7. 2009 o spremembi Konvencije STP (Blago z večjim tveganjem za goljufije) in Konvenciji o poenostavitvi formalnosti v blagovni trgovini ter lahko poteka zunaj carinskega območja Skupnosti, na območju držav članic konvencije STP. T1 se uporablja za neskupnostno blago, T2 pa za skupnostno blago. Članice konvencije so poleg ES še Norveška, Švica, Islandija, Liechtenstein.

Zunanji tranzitni postopek (T1) (Tranzit, 2010): :

- se uporablja za prevoz neskupnostnega blaga po carinskem območju Skupnosti (preko celotnega carinskega območja ter med dvema krajema v notranjosti carinskega območja), kjer ni potrebno plačati uvoznih dajatev (tudi DDV in trošarino) ter uporabiti ukrepe trgovinske politike.
- se uporablja tudi za prevoz skupnostnega blaga, ki je namenjeno izvozu (gre za blago, pri katerem pri izvozu veljajo izvozni ukrepi ali ugodnosti zaradi izvoza; npr. izvozne spodbude pri kmetijskih izdelkih) ter za skupnostno blago, za katero so odpuščene uvozne dajatve zaradi izvoza blaga.

Notranji tranzitni postopek (T2, T2F) (Tranzit, 2010):

- se uporablja za prevoz skupnostnega blaga od enega do drugega kraja na carinskem območju Skupnosti, pri tem blago prečka ozemlje tretje države, vendar ne izgubi statusa blaga Skupnosti (notranji skupnostni tranzitni postopek izhaja iz načela enotnega trga Skupnosti in temelji na statusu blaga).
 - notranji skupnostni tranzitni postopek (T2) se uporablja za skupnostno blago, kadar se to odpremi z ene točke na carinskem območju Skupnosti na drugo prek ozemlja ene ali več držav EFTE. Ta postopek se ne uporablja, kadar se blago v celoti prevaža po morju ali zraku.
 - notranji skupnostni tranzitni postopek (T2F) se uporablja za prevoz skupnostnega blaga na tistih območjih (t. i. tretjih ali nefiskalnih območjih) carinskega območja Skupnosti, kjer se ne uporabljajo določbe Direktive Sveta 2006/112/ES, z dne 28. novembra 2006, o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (direktiva o DDV 2006/112/ES).

Pri tranzitnih postopkih so zelo pomembne posebne določbe o zavarovanju. Obstaja nevarnost, da blago izgine (dajatve za blago še niso bile plačane) oz. ne prispe do namembnega carinskega urada in prav zaradi tega mora biti za tranzitni postopek predloženo ustrezno zavarovanje. Zavarovanje je lahko skupno (velja za več tranzitnih postopkov) ali posamezno (velja za en tranzitni postopek). Imetniki zavarovanja (glavni zavezanci) le-to pridobijo od banke ali zavarovalnice. Posamezno zavarovanje se lahko da v obliki gotovinskega pologa, kuponov za posamezno zavarovanje ali v obliki garantne izjave. Bistvena je višina zavarovanja, ki jo zavarovalnica izda glavnemu zavezancu, saj mu to predstavlja strošek. Pred vstopom v EU so za tranzit preko Slovenije veljala nizka zavarovanja (majhno tveganje zaradi kratke poti), po vstopu pa je višina zavarovanja višja (potencialno večje tveganje).

Računalniško podprt tranzitni sistem (NCTS)

NCTS (New Computerised Transit System) deluje kot sistem, ki ne potrebuje nobenih papirnih dokumentov, razen t. i. spremne tranzitne listine (obrazec A). Ta nima nobene pravno-formalne vrednosti, temveč služi samo za identifikacijo pošiljke na osnovi MRN številke, ki je navedena skupaj s črtno kodo na omenjenem obrazcu A. MRN (Movement Reference Number) številka pomeni številko tranzitnega postopka, ki jo določi sistem na uradu odhoda. Na podlagi te številke je mogoče identificirati pošiljko s podatki v sistemu NCTS pri tranzitnem in namembnem uradu ali pa v primeru posebnih dogodkov (nesreče, pretovora, spremembe poti itd.) pri kateremkoli medpotnem uradu, če je le-ta povezan v sistem NCTS. Osnovni pogoj za delovanje NCTS je seveda mrežna povezava vseh uradov za tovorni promet v državah, ki uporabljajo NCTS, v realnem času. Te države pa so države EU in države EFTA (Novosti na carinskem področju po vstopu Slovenije v EU, 2004).

NCTS postopek se začne pri odhodnem carinskem organu, ki je običajno na meji. Tu je potrebno zagotoviti predvsem ustrezno obliko nadzora (ustrezno vozilo, zalivke, opis blaga, ki omogoča identifikacijo) in ustrezen instrument zavarovanja. Zavedati se je potrebno, da se bo postopek končal šele pri namembnem carinskem organu, ki bo običajno v drugi državi, zato so odgovornosti glavnega zavezanca, ki je začel tranzitni postopek in tudi predložil ustrezno zavarovanje, velike. Glavni zavezanci so pri nas v glavnem špedicijska podjetja, kar je bila praksa že doslej, s tem da je nivo tveganja v evropskih razmerah bistveno večji. V nekaterih državah se giblje odstotek nezaključenih tranzitov, za katere morajo glavni zavezanci plačati carinski dolg, tudi do 0,5 % glede na celotno število začetih tranzitov. Ko pošiljka prispe na namembni carinski organ, in ta potrdi prihod celotne pošiljke odhodnemu organu, je postopek končan in garancija sproščena. NCTS sistem deluje na povezavi vseh EU carinskih izpostav v realnem času. Sistem deluje praktično brez dokumentov, izjema je t. i. obrazec (spremna tranzitna listina), ki služi zgolj za identifikacijo pošiljke na poti in na namembni lokaciji preko t. i. MRN številke, ki je vpisana tudi v obliki črtne kode.

Potrditev prihoda je elektronska, tako da se izognemo morebitnim izgubam dokumentov in poštnim zamudam. Sistem NCTS nudi velike prednosti gospodarskim subjektom, ki sodelujejo v postopku, pod pogojem, da so elektronsko povezani s carino. Za podjetja, ki imajo poenostavitve na področju tranzita (pooblaščen prejemniki in pošiljatelji), je elektronska povezava s carino na področju NCTS obvezna, za vsa ostala, ki se ukvarjajo s tranziti, pa močno priporočljiva. Z vidika gospodarstva je pomemben strošek, ki ga predstavlja uvedba NCTS. Gre za stroške nakupa aplikacije za komuniciranje s carino in za stroške same izmenjave podatkov. Računalniške aplikacije so dostopne na prostem trgu, ponudniki, ki so s carino izvedli potrebna testiranja, pa so objavljeni na spletni strani Carinske uprave Republike Slovenije, kjer so na razpolago tudi podrobne informacije v zvezi z NCTS. Slovenija je z vstopom v EU začela izvajati NCTS v polnem obsegu, dosednji papirni sistem

z EUL pa je uporaben samo kot rezervna možnost (Novosti na carinskem področju po vstopu Slovenije v EU, 2004).

Slovenski tranzitni sistem (SINCTS)

Hiter razvoj informatizacije v zadnjem obdobju, še posebej v okviru projektov e-carina, in napoved Komisije, da bo dokončno prenehala z vzdrževanjem centralno razvitih aplikacij, sta bila povod, da se je CURS odločila za učinkovit način prevzema tranzitnih funkcij v lastnem okolju. Ker je vse bolj prisotna tudi potreba po kreativnem upravljanju tranzitnih funkcij v povezavi z ostalimi segmenti carinskega informacijskega sistema (analiza tveganja, vključitev varnostnih in varstvenih zahtev v tranzitni postopek), se je CURS odločila za razvoj tranzitnih funkcij v tehnološko sodobnem okolju lastne aplikacije SINCTS (Tranzit, 2010).

SINCTS je aplikacija, ki omogoča podporo tranzitnemu postopku. Vzpostavitev aplikacije ne povzroča sprememb na strani zunanjih uporabnikov (gospodarstva). Zunanji uporabniki dostopajo do sistema v okviru že uveljavljenih rešitev. Aplikacija podpira obstoječe funkcije NCTS, ki se nanašajo na delo naslednjih uradov: urada odhoda, urada tranzita, namembnega urada in uradu zaključka/pristojnega urada (Tranzit, 2010).

Sistem omogoča: pregled nad elektronsko vloženimi tranzitnimi deklaracijami, ročni vnos tranzitne deklaracije, spremljanje in usmerjanje procesov, tiskanje potrebnih izpisov, izmenjavo sporočil z EU, izmenjavo sporočil z deklaranti. Poleg obstoječih funkcij vsebuje aplikacija tudi nove varnostne in varstvene zahteve ter nov postopek poizvedb in izterjav. CURS na svoji strani sproti objavlja novosti v zvezi s projektom SINCTS in v primeru sprememb sproti posodobi ali nadgradi objavljeno dokumentacijo (Tranzit, 2010).

4.4.3 Carinski postopek izvoza blaga

Izvozni postopek omogoča, da skupnostno blago zapusti območje Skupnosti (npr. podjetje iz EU proda blago v tretjo državo), pri tem pa izgubi status blaga Skupnosti – blago postane neskupnostno. Postopek obsega: carinski nadzor nad blagom, ki zapuša carinsko območje, pobiranje morebitnih izvoznih dajatev, izvajanje ukrepov prepovedi in omejitev ter izvajanje ukrepov trgovinske politike, ki se nanašajo na izvoz blaga. Postopek se izvede z vložitvijo izvozne carinske deklaracije pri blagovni carinski izpostavi in sicer na predpisanem obrazcu (EUL). Deklaraciji so priloženi vsi predpisani dokumenti (prevozne listine, račun,...). Izvozna deklaracije se vloži tam, kjer ima izvoznik svoj sedež ali na kraju, kjer se blago natovarja. Pri določenih primerih so možne izjeme (transportno-logistični razlogi). Izvoženo blago je oproščeno plačila DDV (pravna davčna oprostitve), kar pomeni, da izvoznik ne bo plačal in obračunal DDV, če bo blago izvozil. To velja ob pogoju, da blago dejansko zapusti carinsko območje, kar pa izvoznik dokaže z izvozno deklaracijo, kjer je potrjen izstop blaga.

Postopek se torej zaključi z dejanskim iznosom blaga s carinskega območja ter potrditvijo iznosa z zaznamkom na carinski deklaraciji (v sistemu računalniške izmenjave podatkov z izmenjavo informacij med carinskim organom izstopa in carinskim organom izvoza) (Mlekuž, Carinsko pravo EU, drugi del, 2008, str. 24).

Avtomatiziran izvozni sistem (SIAES) in sistem nadzora izvoza (ECS)

Resolucija Sveta o enostavnem in brezpapirnem poslovanju med carino in gospodarstvom je spodbudila Komisijo, da skupaj z državami članicami pripravi večletni strateški načrta e-carine, ki vključuje tako projekt priprave pravnih podlag kot operativni projekt razvoja in uvedbe računalniško podprtih sistemov poslovanja s carino. Vsi obstoječi in bodoči računalniški sistemi, ki se nanašajo na poslovanje carine, bodo del tega načrta.

Pri razvoju novih postopkov in sistemov se bodo upoštevali vsi obstoječi (TARIC, NCTS ipd.) in bodoči fiskalni sistemi (VIES, EMCS ipd.). Posamezne naloge iz tega načrta potekajo v okviru delovnih skupin na posameznih področjih, kot je npr. ECS (sistem nadzora izvoza) in PGS (pooblaščen gospodarski subjekt). Večletni načrt e-carine je tudi osnova za praktično izvedbo Carinskega zakonika, spremenjenega z uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 648/2005 (UL L 117, 4. 5. 2005), in izvedbene uredbe, spremenjene z uredbo Komisije (ES) št. 1875/2006 (UL L 360, 19. 12. 2006), ki med drugim predvideva spremenjen izvozni postopek, temelječ na izmenjavi podatkov. Carinska uprava RS je v okviru računalniške izmenjave podatkov (RIP) uvedla podatkovne strukture XML in elektronski podpis, kar je pogoj za brezpapirno oziroma e-poslovanje.

Slovenski avtomatizirani izvozni sistem (SIAES) pomeni popolnoma avtomatizirano poslovanje z izvezno deklaracijo z uporabo elektronsko podpisanih sporočil v formatu XML med deklarantom in carino tako v poenostavljenih kot običajnih postopkih ter izmenjavo elektronskih sporočil med carinskim uradom izvoznega carinjenja in izstopnim carinskim uradom, ki potrdi izstop blaga s carinskega območja Skupnosti. Od urada izvoza do urada izstopa spremlja blago spremna izvezna listina (SIL) z MRN (ta listina nadomešča izvod 3 enotne upravne listine).

Po načrtih bo projekt ECS potekal v treh fazah: v prvi fazi bo ECS vključeval izmenjavo podatkov med carinskimi uradi, v drugi fazi bo ECS uvajal najavo izvoza blaga in vključeval analizo tveganja ter izmenjavo podatkov o analizi tveganja (izvedbo varnostnih določb), v tretji fazi bo izvajanje izvoznega postopka popolnoma avtomatizirano (AES). Slovenija je začela izvajati ECS 1. 7. 2007. Carinska uprava RS se je projekta lotila celovito, tako da bo v največji možni meri izpeljala celoten projekt avtomatiziranega izvoznega postopka, ki bo vključeval vse tri faze. To pomeni, da bo uveden enovit in tehnološko nov sistem, ki bo pokrival vse izvozne postopke v enotnem izvoznem modulu (SIAES) (Avtomatiziran izvozni sistem (SIAES) in sistem nadzora izvoza (ECS), 2010).

Avtomatizirani izvozni postopek poteka tako, da podjetje najprej izdela račun, blago naloži na vozilo, elektronski sistem podjetja pa izdela carinsko deklaracijo. Carinski informacijski sistem na podlagi analize tveganja sprejme odločitev o ukrepih (pregled da ali pa ne) in to sporoči zavezancu (odzivni čas je najdlje 15 minut). Sledi tiskanje spremne izvozne listine in samodejna dostava podatkov izstopni izpostavi. Blago se odpremi na mejni prehod in po prihodu prevoznika na izstopno carinsko izpostavo, se s čitalcem črtna kode odčitajo podatki (glede na izvezno listino z MRN). Carinski urad izstopa po preverjanju evidentira izstop blaga v SIAES in podjetje dobi povratno e-sporočilo o izstopu (za DDV). Vse dokumente hrani podjetje e-sistemu (Mlekuž, 2008, str. 25-26).

5. SISTEM INTRASTAT

5.1 Intrastat in Extrastat

Intrastat je statistika blagovne menjave med državami članicami Evropske unije. Podatki se mesečno zbirajo s statističnimi obrazci neposredno od poročevalskih enot. Leta 1993 je ozemlje Evropske unije postalo skupni trg, prišlo je do ukinitve notranjih meja ter davčnih zapor in podatkov o blagovni menjavi med državami članicami ni bilo več mogoče pridobivati iz carinskih deklaracij. Carinski organi tako niso bili več odgovorni za registriranje in nadzor pretoka blaga med državami članicami in potrebno je bilo vzpostaviti

statistični sistem zbiranja zunanjetrgovinskih podatkov. Prišlo je do vzpostavitve sistema Intrastat. Statistika blagovne menjave s tretjimi državami (t.i. Extrastat) pa kot vir podatkov še naprej uporabljala carinske deklaracije (Splošno o Intrastatu, 2009).

Podatki o zunanji trgovini držav članic se torej zbirajo iz dveh virov: Intrastat in Extrastat. Intrastat je statistika blagovne menjave med državami članicami, Extrastat pa statistika blagovne menjave držav članic s tretjimi državami - nečlanicami. Razlikujeta se kar v nekaj vidikih, najpomembnejši je vir podatkov. Pri Extrastatu je to enotna upravna listina (EUL), ki zajame vse blago, vse vrednosti in vse udeležence v postopku. Gre za popolni zajem podatkov. Pri Intrastatu pa je vir podatkov statistični obrazec (poročajo podjetja). Različni pragovi omogočajo oprostitev poročanja manjšim podjetjem, ki ne dosežejo vključitvenega praga, se pravi, da so podjetja z manjšim obsegom poslovanja razbremenjena poročanja. Nabor podatkov je zato manjši, kar pomeni, da gre za delen zajem podatkov. Vrednostni podatki, ki niso zajeti, se ocenijo. Razlikujeta se tudi v povezavi z davčnim sistemom. Pri Extrastatu davčna administracija nima obveznosti do statističnega urada, Intrastat pa je povezan z davčnim sistemom. Davčna uprava mora o vrednosti prejemov oz. odprem vsaj četrtletno posredovati podatke nacionalnem statističnemu uradu. Ti podatki omogočijo vzpostavitev registra podjetij, ki so dolžna poročati za Intrastat. Podatki, zbrani po sistemu Extrastat in podatki, zbrani po sistemu Intrastat tvorijo statistiko zunanje trgovine.

5.1.1 Zakaj Intrastat?

Zunanjetrgovinska (ZT) statistika je prikaz blagovne menjave med Slovenijo in njenimi zunanjetrgovinskimi partnericami. Zajema vrednostne in količinske podatke o uvozu in izvozu glede na blago, državo in časovno obdobje. Statistika blagovne menjave s tujino je eden izmed pomembnejših kazalcev gospodarskih gibanj v državi, zato je njeno preučevanje in spremljanje koristno za vse poslovne subjekte. Podjetjem je ZT statistika lahko v pomoč pri sprejemanju poslovnih odločitev pred nastopom na tujih trgih in pri trženju na domačem trgu. Na ravni podjetja se zunanjetrgovinski podatki uporabljajo predvsem za tržne analize, pogosto tudi v povezavi s statistiko predelovalnih dejavnosti. Podatki statistike zunanje trgovine so tudi vhodna informacija za druga makroekonomska področja, kot sta sistem nacionalnih računov in plačilna bilanca (Predovnik, 2005, str. 48).

Podatke o zunanjetrgovinskem poslovanju podjetij vsaka država potrebuje za svoje normalno delovanje. Najpomembnejši primeri uporabe podatkov statistike zunanje trgovine so: kazalniki gospodarske uspešnosti, podpora pri vodenju nacionalne in evropske gospodarske in denarne politike, podpora trgovinskim pogajanjem, izvajanje trgovinske politike, podlaga za tržne, sektorske in druge analize, vir podatkov za druge statistike (plačilna bilanca, nacionalni računi) (Kaj je Intrastat?, 2009).

5.1.2 Pravna osnova Intrastata

Pravna podlaga za Intrastat je evropska zakonodaja za statistiko blagovne menjave med državami članicami - Uredba (ES) št. 222/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, ki ima nadnacionalni značaj in velja za vse države članice EU. Omenjena zakonodaja v nekaterih primerih dopušča nacionalne rešitve, zato se izvajanje Intrastata po posameznih državah članicah nekoliko razlikuje. V Sloveniji so poleg evropske zakonodaje zavezujoči tudi Zakon o državni statistiki (Ur. l. RS, št. 45/95 in 9/01), Letni program statističnih raziskovanj (Ur. l. RS, št. 93/09), Srednjeročni program statističnih raziskovanj 2008-2012 (Ur. l. RS, št. 119/07) in Zakon o carinski službi (Ur. l. RS, št. 103/04) (Navodila za poročevalske enote 2010, 2009, str. 2).

Osnovni akt na področju Intrastata je Uredba (ES) št. 222/2009, ki določa:

- obvezo zbiranja podatkov za vse države članice EU;
- obvezo poročanja za podjetja, ki trgujejo z EU;
- obvezo davčne uprave za zagotavljanje podatkov, potrebnih za izvajanje Intrastata;
- obvezne in neobvezne podatke za poročanje.

S prvim januarjem 2009 je začela veljati nova krovna uredba s področja Intrastata (Uredba (ES) št. 222/2009 Evropskega parlamenta in Sveta), ki je bila sprejeta 11. marca 2009. Osnovno krovno uredbo dopolnjujeta izvedbeni uredbi, ki sta še v fazi sprejemanja. Izvedbeni uredbi za Intrastat spreminjata Uredbo Komisije št. 1982/2004 z dne 18. novembra 2004. Natančneje bosta opredeljevali spremembe pri spreminjanju blagovne menjave med državami članicami, ki so bile uvedene z novo krovno uredbo. Spremembe med drugim zahtevajo pripravo statistik po značilnostih podjetij in urejajo obveznosti davčne administracije v zvezi z ugotavljanjem nekaterih podatkov iz rekapitulacijskih poročil o DDV.

Osnovni cilji sprememb v Uredbah (Perše, 2009, str. 6) so:

- zmanjšanje obremenitve poročanja (Intrastat je prednostno področje); razmislek Komisije o dolgoročnih ukrepih za nadaljnje poenostavitve in zmanjšanje statistične obremenitve podjetij (nadaljnje zniževanje stopnje zajetja, razmislek o uvedbi ti. 'single flow' sistema; morebitne spremembe šele po preučitvi koristi in izvedljivosti ukrepov ter njihovem vplivu na kakovost podatkov);
- pridobitev novih statističnih informacij brez dodatne obremenitve podjetij ter možnost izvajanja dodatnih analiz podatkov (npr. analiza poslovanja podjetij v okviru globalizacije);
- poročanje o kakovosti in ocenjevanje kakovosti (sprejem ustreznih ukrepov za zagotovitev kakovosti podatkov).

Bistvene spremembe v zakonodaji (Perše, 2009, str. 6-8):

- znižanje minimalne stopnje zajetja na strani prejemov blaga (na 95 %);
- pridobitev dodatnih davčnih podatkov (minimalne zahteve):
 - podatki o dobavah blaga znotraj Skupnosti iz rekapitulacijskih poročil
 - podatki o pridobitvah blaga znotraj Skupnosti, pridobljeni od drugih držav članic;
- priprava Intrastat podatkov po značilnostih podjetij;
- ocenjevanje kakovosti s strani Eurostata na osnovi indikatorjev kakovosti in zahtev po kakovosti (ciljnih vrednosti) za posamezne komponente kakovosti;
- sprememba šifranta vrste posla.

5.2 Izvajanje Intrastata v Republiki Sloveniji

5.2.1 Delitev dela med SURS in CURS

Odgovornost državnih organov za Intrastat je v državah članicah različna. V Sloveniji je zanj odgovoren statistični urad, v nekaterih državah je zajemanje podatkov naloženo davčni upravi, ki zbira podatke skupaj z davčnimi podatki, v nekaterih državah pa je za statistiko zunanje trgovine odgovorna narodna banka. Možna je tudi delitev dela med statističnim uradom in davčno upravo. Pri nas si delo delita Statistični urad Republike Slovenije in Carinska uprava Republike Slovenije. Davčna uprava je udeležena kot dajalka nekaterih podatkov, ki so potrebni za izvajanje Intrastata.

V skladu z Zakonom o državni statistiki ter srednjeročnim in letnim programom statističnih raziskovanj je v Sloveniji za Intrastat odgovoren Statistični urad Republike Slovenije (SURS). Po vzoru organizacije Intrastata v nekaterih državah članicah je SURS s Carinsko upravo Republike Slovenije (CURS) sklenil Sporazum o sodelovanju in delitvi dela in stroškov pri izvajanju statističnega raziskovanja Intrastat v Republiki Sloveniji. V skladu s sporazumom je CUNG (nov oddelek Intrastat v okviru Carinskega urada Nova Gorica) odgovoren za zbiranje in kontrolo podatkov, sodelovanje s podjetji in odpravljanje morebitnih napak pri poročanju, SURS pa je odgovoren za nadzor sistema, statistično metodologijo, zajetje, ocene in diseminacijo podatkov (Peceli & Perše, 2004, str. 2).

Slovenija je pričela sistem Intrastat uporabljati z vključitvijo v članstvo EU 1. maja 2004. Statistični urad Republike Slovenije (SURS) je vodil aktivnosti že veliko pred vstopom v EU. V letu 2001 so se pričeli prvi pogovori o sodelovanju Carinske uprave Republike Slovenije (CURS) pri izvajanju Intrastata. Zamisel sodelovanja obeh institucij je temeljila na pričakovanih pozitivnih sinergijskih učinkih delitve dela. SURS ima dolgoletne izkušnje s statističnimi raziskovanji na različnih področjih, obvlada metodologijo statističnih raziskovanj na različnih področjih, kot tudi področju zunanje trgovine. Za pričetek izvajanja Intrastata pa bi se SURS soočil s potrebnim povečanjem kadrov, prostorskih kapacitet in tehnične podpore. CURS pa je zaradi pričakovane reorganizacije službe in posledično zmanjšanja števila zaposlenih imel na razpolago izkušene kadrovske potencialne, prostorske možnosti, kot tudi ustrezno informacijsko opremo (Mikuž, 2005, str. 85-86).

CURS in SURS sta maja 2002 podpisala prvi dogovor o sodelovanju. Sinergija izkušenj in znanj obeh državnih organov se je izkazala kot zelo dobra odločitev in dobri rezultati so omogočili pričetek izvajanja sistema Intrastat.

Naloge CURS-a pri vzpostavljanju Intrastata in izvedbi poskusnega raziskovanja (Braunsberger & Mikuž, 2003, str. 2):

- nadzor nad elektronskim zajemom podatkov (elektronski in spletni obrazci) in vnos papirnih obrazcev v podatkovno bazo;
- formalno logične kontrole podatkov, pripadajoče sodelovanje s podjetji (kontaktiranje s podjetji v primeru očitnih napak v podatkih) in vnos popravkov v podatke;
- vzdrževanje registra za Intrastat (vnos sprememb glede na Intrastatove podatke, vnos sprememb glede na informacije, pridobljene od podjetij);
- nudenje strokovne pomoči podjetjem pri izpolnjevanju obrazcev, pri razvrščanju proizvodov v kombinirano nomenklaturu in pri vključevanju v poročanje;
- izvajanje informativnih aktivnosti in priprava gradiv za podjetja v sodelovanju s SURS-om;
- lastne informativne aktivnosti za podjetja in izobraževanje delavcev CURS-a;
- sodelovanje pri pripravi specifikacij za izdelavo računalniških aplikacij za Intrastat in sodelovanje pri organizaciji tistega dela procesne verige podatkov, ki zadeva obe instituciji;
- vzpostavitev in organizacija enote za Intrastat v CU Nova Gorica.

Naloge SURS-a pri vzpostavljanju Intrastata in izvedbi poskusnega raziskovanja (Braunsberger & Mikuž, 2003, str. 2):

- dopolnitev statistične zakonodaje s potrebno pravno podlago za Intrastat;
- vzpostavitev sodelovanja z davčno upravo v zvezi z zagotavljanjem davčnih podatkov, potrebnih za izvajanje Intrastata po vstopu v EU
- definiranje nacionalne metodologije Intrastata in vsebine Intrastatovih obrazcev;
- definiranje zajetja za poskusno in redno raziskovanje;

- analize podatkov, potrebne za vzpostavitev Intrastata in za oceno potrebnih resursov;
- definiranje vsebine in funkcij registra za Intrastat;
- priprava metodoloških navodil za izdelavo programske opreme (formalno logične kontrole na vходу podatkov, kontrole zajetja, vsebinske kontrole in primerjave z davčnimi podatki, register) v sodelovanju s CURS-om;
- upravljanje z registrom za Intrastat v sodelovanju s CURS-om;
- priprava vseh informativnih gradiv za podjetja (navodila za izpolnjevanje, seznam proizvodov, s katerimi so podjetja trgovala pred ukinitvijo meja ipd.) v sodelovanju s CURS-om;
- izvajanje informativnih akcij za podjetja (seminarji) v sodelovanju s CURS-om;
- pomoč pri izobraževanju delavcev CURS-a;
- nudenje strokovne pomoči podjetjem pri izpolnjevanju obrazcev;
- sodelovanje s CURS-om na drugih področjih, ki zahtevajo poznavanje vsebine podatkov in metodologije Intrastata;
- spremljanje sprememb statistične metodologije in zakonodaje in priprava navodil za ustrezne spremembe vseh gradiv, drugih virov informacij in programske opreme;
- makro kontrole kakovosti podatkov, druge analize podatkov in, na njihovi podlagi, povratne informacije carini o kakovosti podatkov;
- združitev intra in extra podatkov in posredovanje podatkov, zbranih s poskusnim raziskovanjem, Eurostatu.

Intrastat je organiziran kot samostojna organizacijska enota pri CU Nova Gorica. Le-ta zajema podatke, sodeluje s podjetji, kontrolira in popravlja podatke. Delitev dela je organizirana tako, da je vsak zaposleni odgovoren za točno določeno skupino podjetij. To omogoča številne prednosti pri samem zajemu podatkov in pri vsebinskih kontrolah podatkov, saj se vsak zaposleni tako podrobno seznani s poslovanjem podjetij, ki so mu dodeljena.

5.2.2 Intrastat in davčni sistem

Ena izmed glavnih značilnosti sistema Intrastat je tudi povezava z davčnimi podatki, ki v osnovi zagotavljajo obstoj samega sistema. Iz obrazca za obračun davka na dodano vrednost (DDV) se uporabijo podatki o prometu blaga v ostale države EU in nabave blaga iz ostalih držav EU. Davčni podatki so izjemnega pomena za vzdrževanje stopnje zajetja v registru za Intrastat, za določanje vrednosti statističnih pragov ter za učinkovito izvajanje vsebinskih kontrol.

V skladu z evropsko zakonodajo za Intrastat morajo davčne administracije držav članic EU statističnim uradom oz. institucijam, odgovornim za Intrastat, mesečno posredovati določene podatke z davčnega obrazca DDV-O, saj brez njih ni mogoče izvajati statistike blagovne menjave med državami članicami. Zakonodaja dodatno omogoča, da lahko statistični uradi od davčnih administracij zahtevajo tudi druge davčne podatke, če jih potrebujejo za preverjanje kakovosti podatkov za Intrastat. Največkrat se za ta namen uporabljajo podatki iz sistema VIES⁵, ki omogočajo preverjanje podatkov o odpremah blaga na ravni posamezne poročevalske enote, členjene po državi trgovinski partnerici. Davčni podatki iz obrazca za obračun DDV o skupni vrednosti nakupov in prodaj blaga v državah članicah EU, identifikacijska številka za DDV ter tudi podatki iz obrazca za VIES o skupni vrednosti nakupov in prodaj, ločeno po partnerskih državah, so ključni za delovanje Intrastata.

⁵ VIES (VAT Information Exchange System) je tako imenovani informacijski sistem EU, namenjen nadzoru nad plačevanjem DDV-ja.

V Sloveniji tako DURS posreduje podatke SURS o skupni vrednosti prodaj in nakupov podjetij v/iz EU. Davčni podatki služijo kot izhodiščni podatki o vključevanju posamezne poročevalske enote v poročanje za Intrastat in za ažuriranje registra (katera podjetja so nad vključitvenim pragov). Pomembni so za oceno vrednosti odprem in prihodov blaga za podjetja, ki niso dolžna poročati za Intrastat (so pod vključitvenim pragom) in za kontrolo pravilnosti podatkov po podjetjih. Na podlagi seznama podjetij, ki ga pripravi SURS, CURS četrletno preverja razlike v poročanju med podatki za Intrastat in določenimi podatki z davčnega obrazca DDV-O. Tukaj je potrebno poudariti, da se davčni podatki lahko uporabljajo izključno v statistične namene in da CURS oz. DURS nimata pooblastil, da bi DURS opozarjala na morebitna razhajanja

Podatki na obrazcu za DDV (vrednosti prodaj in nakupov med državami članicami) in podatki na obrazcu za Intrastat (vrednosti odprem in prejemov blaga) so si zelo podobni, zato poročevalske enote včasih mislijo, da so ti podatki identični, vendar to vedno ne drži. Prav zaradi tega je pomembno razlikovanje tistih transakcij, kjer obstajajo razlike med podatki za Intrastat in davčnimi podatki.

Te transakcije so: oplemenitenje in popravila, finančni ter operativni lizing, dobropisi pri nakupih/prodajah, tripartitna menjava blaga, montiranje in sestavljanje, posredni izvoz, prodaja na daljavo itd.

Pomembna razlika med obema poročanjema je, da Intrastat spremlja blagovni tok (statistični obrazec za Intrastat sledi fizičnemu toku blaga), obrazec za DDV pa sledi računu. Pri Intrastatu se vedno poroča o polni vrednosti blaga na meji (fakturna in statistična vrednost), pri davčnih podatkih pa se poroča le o obdavčljivem znesku.

5.2.3 Register podjetij za Intrastat

To je register podjetij, ki so dolžna poročati za Intrastat. Za vzpostavitev in dobro delovanje sistema Intrastat je register podjetij, ki so dolžna poročati, obvezen. Biti mora popoln in ažuren. Zakonska osnova je v osnovni uredbi za Intrastat, ki opredeljuje vzpostavitev registra, minimalno vsebino, ažuriranje registra in obvezo davčnih organov, da najmanj enkrat vsake tri mesece posredujejo statističnemu uradu podatke o podjetjih, potrebne za dopolnjevanje registra.

Najpomembnejši del sistema Intrastat predstavlja register poročevalskih enot za Intrastat. Vzpostavitev registra, ki je po svoji vsebini splošni zunanjetrgovinski register, je po zakonodaji obvezna v vseh državah članicah in predstavlja osnovo za delovanje celotnega sistema. V register so vključena vsa podjetja, ki trgujejo z državami članicami ali s tretjimi državami, pri čemer so posebnega pomena podatki o poročevalskih enotah za Intrastat. Register Intrastat zagotavlja podporo pri zbiranju statističnih podatkov, saj za vsako poročevalsko enoto za Intrastat vsebuje ustrezen nabor podatkov, ki so potrebni za učinkovito delovanje sistema Intrastat, dodatno pa še nekatere strukturne podatke o podjetju ter podatke o kontaktni osebi za Intrastat znotraj podjetja. Register predstavlja pomembno orodje pri vsebinskih kontrolah podatkov, obenem pa služi kot pomoč pri raznih statističnih analizah. V registru Intrastat se bo s pomočjo davčnih podatkov tudi vzdrževala raven statističnega zajetja, na osnovi katere bosta SURS in CURS obveščala podjetja o zavezanosti za poročanje. Register podjetij mora tako obvezno vsebovati vse poslovne subjekte, ki izvajajo blagovno menjavo z državami članicami EU, lahko pa tudi, kar je primer v Sloveniji, poslovne subjekte, ki poslujejo s tretjimi državami ter pooblaščenke deklarante v okviru Intrastata.

Seveda mora iti pri vsakem podjetju jasno označeno, ali gre za poročevalsko enoto za Intrastat, in to ločeno za prejeme in odpreme blaga (Peceli & Perše, 2004, str. 5).

5.2.4 Kombinirana nomenklatura v sistemu Intrastat

Kombinirana nomenklatura (KN) je podrobna klasifikacija blaga oz. proizvodov, na podlagi katere se posamezno blago, glede na svoje lastnosti, opiše z osemestno številčno tarifno oznako. Sočasno zadovoljuje zahteve carinske tarife, zunanjetrgovinske statistike ter trgovinske, kmetijske in drugih politik, ki se nanašajo na izvoz ali uvoz blaga. KN temelji na mednarodnem harmoniziranem sistemu nazivov in šifriranja blaga (HS). Skrbnik KN je Evropska Komisija, v Sloveniji pa Ministrstvo za gospodarstvo (Kombinirana nomenklatura (KN), 2009).

Osnovna uredba, ki uvaja kombinirano nomenklaturu je Uredba Sveta (EGS) št. 2658/87 o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi. Kombinirana nomenklatura je vsebovana v Prilogi 1 te uredbe. Komisija (ES) vsako leto z uredbo objavi celotno različico kombinirane nomenklature, skupaj s stopnjami dajatve. Navedena uredba se objavi v Uradnem listu EU najpozneje do 31. oktobra in se začne uporabljati 1. januarja naslednje leto. Takšna nova različica zajema vse spremembe, ki so nastale zaradi sprememb nomenklature HS (harmoniziran sistem), dajatev zaradi dogovorov na WTO in ostale, nastale zaradi razvoja, komercialne politike ali zahtev statistike (Kombinirana nomenklatura, 2009).

Ažuriranje KN oz. njenih tarif poteka enkrat letno in mora biti objavljeno v Uradnem listu najkasneje novembra, uporabljati pa se prične 1. januarja prihodnjega leta. Z ažuriranjem se nekatere tarife, glede na praktične potrebe, ukinejo, nekatere se uvedejo na novo, pri nekaterih pa se lahko spremeni samo poimenovanje.

Kombinirano nomenklaturu sestavljajo trije deli (Kombinirana nomenklatura, 2009):

- uvodne določbe, ki vsebujejo tudi splošna pravila za razlago kombinirane nomenklature;
- seznam, ki je najobsežnejši del, vsebuje nomenklaturu, ki je tako kot nomenklatura HS, razdeljena na 21 oddelkov. Ti so dodatno razdeljeni na 97 poglavij. Dodano je 98. poglavje, ki se uporablja v statistične namene. Znotraj poglavij je nomenklatura razdeljena na posamezne postavke. Poleg postavk vsebuje seznam tudi opombe oddelkom, opombe poglavjem in opombe k podštevilkam;
- tarifne priloge, ki vsebujejo oddelke s kmetijskimi prilogami, s seznamami farmacevtskih snovi, s kvotami WTO in oddelek z ugodnejšo tarifno obravnavo zaradi narave blaga.

5.3 Poročanje za Intrastat

5.3.1 Kdo mora poročati?

Poročevalska enota

Obveznost poročanja Intrastatu ima gospodarski subjekt (t. i. poročevalska enota), ki trguje z gospodarskimi subjekti v drugih državah članicah in je hkrati zavezanec za DDV, vendar le v primeru, če je vrednost njegovih odprem blaga v članice ali vrednost prejemov blaga iz članic v zadnjih zaporednih dvanajstih mesecih ali prehodnem letu preseгла vključitveni prag. Obveznost poročanja se začne z mesecem, v katerem je bil presežen vključitveni prag, in traja toliko časa, dokler poročevalska enota od Carinskega urada Nova Gorica ne prejme pisnega obvestila o trajnem ali začasnem prenehanju obveznosti poročanja.

Obveznost poročanja za Intrastat določa in preverja SURS vsaj enkrat letno. Seznam poročevalskih enot za tekoče leto je pripravljen na podlagi podatkov o vrednosti blagovne menjave podjetij z državami članicami v preteklem koledarskem letu. Obveznost poročanja za leto 2009 se za posamezno podjetje določi na podlagi podatkov, ki jih je za koledarsko leto 2008 poročalo za Intrastat, ter podatkov o dobavah blaga v druge države članice EU in pridobitvah blaga iz drugih držav članic EU, ki jih je za koledarsko leto 2008 poročalo na obrazcu DDV-O (Navodila za poročevalske enote 2009, 2008).

Gospodarski subjekt je vključen v statistično raziskovanje Intrastat, če:

- trguje z blagom z gospodarskimi subjekti v drugih državah članicah EU in
- je skupna vrednost njegovih odprem blaga v države članice EU ali prejemov blaga iz držav članic EU v koledarskem letu 2008 presegla vključitveni prag.

Obveznost poročanja za Intrastat za leto 2009 nastane tudi med letom 2009, kadar kumulativna vrednost blagovne menjave podjetja (določena na osnovi podatkov o dobavah blaga v druge države članice EU in pridobitvah blaga iz drugih držav članic EU, ki jih je podjetje poročalo na obrazcu DDV-O, z drugimi državami članicami od začetka leta 2009) preseže vključitveni prag. Podjetje (poročevalska enota) poroča podatke za Intrastat od vključno tistega meseca leta 2009, v katerem je bil vključitveni prag presežen. Poročevalska enota je dolžna poročati samo za tisti tok blaga (odpreme blaga, prejeme blaga), pri katerem je presegla vključitveni prag. Obveznost poročanja traja do prejema obvestila o prenehanju obveznosti poročanja (Navodila za poročevalske enote 2010, 2009).

Poročevalska enota, ki spremeni davčno številko (zaradi spremembe lastništva, naziva, naslova, pravnega statusa, ipd.), je to dolžna sporočiti SURS-u. Do pisnega obvestila SURS-a o prenehanju zavezanosti poročanja in o pričetku poročanja poročevalske enote z novo davčno številko pa poroča pod staro davčno številko.

Deklarant

Poročevalska enota lahko delno ali v celoti prenese izvajanje poročanja na tretjo osebo-deklaranta, vendar je še vedno edina odgovorna za pravočasnost, popolnost in točnost posredovanih podatkov. Deklarant mora pravilno in pravočasno izpolniti poročilo o blagovni menjavi poročevalske enote, poročevalska enota pa je dolžna pravočasno posredovati vse podatke, potrebne za poročanje. Odločitev o vključitvi deklaranta in izbira deklaranta je zelo pomembna, zato mora vsako podjetje dobro razmisliti ali naj poroča samo ali je smiselna uporaba deklaranta. Za velika podjetja, ki imajo veliko frekvenco blagovne menjave z članicami EU, poročanje s pomočjo deklaranta ni primerno. Primernejši način poročanja je elektronska izmenjava podatkov, ki si jo podjetje vgradi v svoje informacijske sisteme. Za majhna in srednja podjetja, ki nimajo veliko frekvenco prejemov in odprem, pa je poročanje s pomočjo deklaranta bolj praktično in primerno.

Poročevalska enota pisno posreduje Carinskemu uradu Nova Gorica davčno številko, ime (naziv podjetja), naslov in kontaktno osebo deklaranta. Dolžna je sporočiti tudi spremembo deklaranta ali če se odloči, da bo sama poročala za Intrastat. Opomini za zakasnelo poročanje ali neporočanje se vedno pošiljajo poročevalski enoti, odgovorni za poročanje za Intrastat (Navodila za poročevalske enote 2010, 2009).

Statistični pragi

Vključitveni prag je vrednost blagovne menjave z državami članicami za posamezen tok blaga, nad katero je podjetje zavezano za poročanje za Intrastat. Tok blaga pomeni smer blagovne menjave (prejemi ali odpreme).

Vključitveni prag znaša 200.000 EUR za odpreme blaga in 120.000 EUR za prejeme blaga (z letom 2009 je SURS zvišal vključitveni prag pri prejemih blaga iz držav članic iz 85.000 EUR na 120.000 EUR). Posebni prag je vrednost blagovne menjave z državami članicami za posamezen tok blaga, nad katero je podjetje poleg obveznih podatkov dolžno poročati tudi podatke o pogojih dobave, vrsti transporta in statistično vrednost. Posebni prag znaša 9.000.000 EUR za odpreme blaga in 4.000.000 EUR za prejeme blaga (Navodila za poročevalske enote 2010, 2009, str. 5).

Namen statističnih pragov je zmanjšati breme poročevalskih enot (predvsem majhnih in srednje velikih podjetij), katerih poslovanje bistveno ne vpliva na statistične podatke. Z uporabo statističnih pragov je veliko poročevalskih enot izvzetih iz poročanja, oziroma so njihovi podatki, ki jih morajo oddati, manj obsežni. Intrastat se trudi zmanjšati breme zavezanih podjetij kolikor je mogoče, vendar pa mora ob tem zagotoviti zadostno kvaliteto statističnih podatkov.

S ciljem zmanjšanja stroškov v Intrastatu in delne razbremenitve poročanja, predvsem manjših podjetij, je bil v letu 2009 z Uredbo št. 222/2009 spremenjen tretji odstavek 10. člena osnovne uredbe (Uredba št. 638/2004), ki omogoča znižanje stopnje zajetja z vsaj 97% na vsaj 95% celotne vrednosti prejemov blaga iz drugih držav članic. Zvišanje vključitvenega pragu na strani prejemov blaga na 120.000 EUR je zmanjšalo število poročevalskih enot (PE) za 502 oziroma za 7,5% glede na število PE, če bi vključitveni prag v letu 2009 še vedno ostal 85.000 EUR (Sever, 2009, str. 4).

5.3.2 Kaj se poroča?

Poročati se morajo odpreme blaga iz Slovenije v druge države članice EU in prejeme blaga v Slovenijo iz drugih držav članic EU, se pravi fizični tok blaga med Slovenijo in državami članicami EU.

Za Intrastat se poročajo:

- komercialne transakcije z blagom, namenjenim za rabo, potrošnjo, investicije ali preprodajo, ki vključujejo prenos lastništva;
- gibanja blaga iz ene države članice v drugo brez izvršitve nakupa/prodaje;
- vračila proizvodov in nadomestne dobave proizvodov;
- nekatere druge vrste poslov, ki so prikazani v prilogi 6 (šifre za vrsto posla 4-9).

Za Intrastat se ne poročajo:

- storitve (izjema so popravila in oplemenitenje);
- blago v tranzitu;
- odpreme in prejemi blaga, navedeni v prilogi 4.

5.3.3 Obdobje in rok poročanja

Poročevalska enota mora podatke poročati mesečno. Obdobje poročanja je koledarski mesec, v katerem je bilo blago odpremljeno ali prejeto oz. je bila za blago izdana faktura. Če faktura za blago ni bila izdana v mesecu, ki sledi mesecu odpreme ali prejema blaga, se mora to blago poročati najkasneje v naslednjem mesecu po dejanskem gibanju blaga. V primeru postopnih dobav blaga se poroča v skladu z izdanimi fakturami ali v mesecu, ko se je izvršila zadnja dobava (Navodila za poročevalske enote 2009, 2008, str. 6).

Rok za dostavo podatkov je od 1. do 15. v mesecu za predhodni mesec ne glede na medij poročanja. Če na ta datum ni delovni dan, je rok za dostavo podatkov zadnji delovni dan pred tem datumom. Če se poroča v več pošiljkah, se zgoraj navedeni rok nanaša na zadnjo pošiljko za obdobje poročanja. Če se poroča na papirnih obrazcih, morajo biti le-ti dostavljeni Carinskemu uradu Nova Gorica najkasneje do roka za dostavo podatkov. Poročanje v tekočem mesecu za tekoči mesec ni dovoljeno. Odgovornost za pravočasno dostavo podatkov nosi poročevalska enota (Navodila za poročevalske enote 2009, 2008, str. 6).

5.3.4 Načini poročanja

V državah članicah EU se uporabljajo sledeče oblike poročanja:

- poročanje na papirnih obrazcih;
- elektronsko poročanje prek spletnega obrazca;
- elektronsko poročanje z elektronskimi sporočili in
- poročanje na magnetnih medijih (diskete, zgoščenke).

V Sloveniji so v uporabi tri oblike poročanja: elektronsko poročanje z elektronskimi sporočili, elektronsko poročanje prek spletnega obrazca in poročanje na papirnih obrazcih.

Primernost izbire posamezne oblike poročanja je odvisna od opremljenosti z računalniško opremo, splošnim razvojem informacijske tehnologije v posamezni državi, velikosti podjetij - poročevalskih enot, števila transakcij posamezne PE, itd.

Podjetje se mora odločiti, na kakšen način bo poročalo in ali bo poročalo samo ali prek deklaranta, ki je že doslej zanj opravljal storitve carinjenja. Predvsem za manjša podjetja in podjetnike je druga varianta boljša. O izbiri glede načina poročanja in odločitvi, ali bodo poročali sami ali prek deklaranta, poročevalska enota sporoči z vpisom v vprašalnik, ki ga prejme skupaj z obvestilom o pričetku obveznosti poročanja. Kadarkoli lahko poročevalska enota spremeni način poročanja, vendar pa mora o spremembi obvestiti CURS.

Poročanje na papirnih obrazcih

Papirna oblika poročanja ima veliko negativnih lastnosti in praktično nobene pozitivne. Ta način izpolnjevanja obrazcev je za podjetja zamuden in kompliciran, tudi zato ker ni na razpolago podpore in pomoči, ki jo nudijo prijaznejše elektronske oblike poročanja (Načini poročanja).

Poročevalska enota, ki se odloči za poročanje papirnih obrazcih, lahko le-te natisne s spletne strani ali jih na lastno zahtevo prejme od Carinskega urada Nova Gorica. Po dogovoru lahko Carinski urad Nova Gorica obrazce pošilja tudi tretji osebi-deklarantu, ki izvaja poročanje v imenu poročevalske enote.

Poročevalska enota lahko pripravi tudi lastne izpise poročil (obrazcev) Intrastat za odpremo in prejem. Zaradi avtomatske obdelave papirnih obrazcev s pomočjo optičnega čitanja (OCR) mora biti oblika izpisov poročil (obrazcev) Intrastat popolnoma prilagojena obliki predpisanih papirnih obrazcev za odpremo in prejem, ki sta objavljena na spletni strani <http://www.stat.si/intrastat.asp>. Pri oblikovanju izpisov poročil (obrazcev) Intrastat za odpreme in prejeme je treba upoštevati nastavitve, ki so objavljene v Navodilu za pripravo in oblikovanje papirnih obrazcev za Intrastat na spletni strani <http://www.stat.si/intrastat.asp> (Navodila za poročevalske enote 2009, 2008, str. 8).

Podatke v obrazec za odpreme in obrazec za prejeme blaga je potrebno vpisati razločno z velikimi tiskanimi črkami. Poročevalska enota mora podatke poslati v priporočeni pisemski pošiljki na naslov Carinskega urada Nova Gorica.

Papirni način poročanja je primeren za poročevalske enote, ki imajo posamične transakcije, npr. nekaj nakupov (prejemov) in prodaj (odprem) letno in ne trgujejo redno z državami članicami EU. Ta način je torej primeren za manjša podjetja, ki sodelujejo v intrakomunitarnem prometu le občasno in imajo redke in naključne transakcije. Papirno poročanje sicer ni priporočljivo, saj praktično pri tem načinu poročanja prednosti ni, obstajajo pa mnoge slabosti (zamudno ročno izpolnjevanje obrazcev, možnost številnih napak pri izpolnjevanju, otežen ročen zajem za carino itd.).

Poročanje preko spletnega obrazca

Spletni obrazec je dokaj preprost način poročanja, ki lahko nadomesti papirno poročanje in uporabniku omogoča zelo enostaven način vnosa podatkov. Spletno aplikacijo se uporablja za poročanje in pregled lastnih podatkov.

Za poročanje preko spletnega obrazca potrebujemo (Uršič, 2009, str. 6):

- dostop do interneta;
- kvalificirano digitalno potrdilo (x509, v3) izdano od v Sloveniji registriranega overitelja;
- ustrezno strojno in programsko opremo;
- pridobiti uporabniško ime in geslo za prijavo;
- spletišče Intrastat, kjer poročamo in pregledujemo podatke.

Zaradi varnosti poslovanja se v spletno poslovanje lahko vključijo samo PE, ki imajo digitalno potrdilo, ki ga izdaja ena izmed pooblaščenih agencij. Digitalna potrdila so digitalni identifikacijski dokumenti. Primerjamo jih lahko z osebno izkaznico, le da so prirejeni za uporabo v digitalnem svetu. Poročevalske enote in deklaranti potrebujejo kvalificirano digitalno potrdilo tako za uporabo spletne rešitve Intrastat kot tudi za poročanje z izmenjavo elektronskih sporočil. Brez digitalnega potrdila spletne rešitve Intrastat ni mogoče uporabljati. Poročevalske enote pridobijo ustrezno digitalno potrdilo pri enem izmed registriranih overiteljev v Sloveniji, ki izdajajo kvalificirana digitalna potrdila. Poročevalske enote, ki že imajo kvalificirano digitalno potrdilo, ga lahko uporabijo tudi za Intrastat. Poročevalske enote, ki potrdila še nimajo, se bodo za overitelja odločila na podlagi lastne presoje (npr. v katerih drugih rešitvah bodo lahko še uporabljala potrdilo - pri poslovanju z državno upravo je mogoča predvsem uporaba potrdil SI*CA -, kakovost storitve, cena, ipd.). Trenutno se je mogoče v spletno rešitev prijaviti s kvalificiranimi digitalnimi potrdili sledečih overiteljev: SI*CA (SIGEN-CA, SIGOV-CA); Pošta@CA; ACNLB in Halcom-CA (Digitalna potrdila, 2009).

Primernost poročanja preko spletnega obrazca (Uršič, 2009, str. 5):

- za podjetja in podjetnike ne glede na velikost;
- možno je ročno vnašanje podatkov ali pa uvoz xml datotek;
- lahko nadomesti poročanje preko EDI sporočilnega sistema;
- spletno aplikacijo uporabljajo tudi nekateri deklaranti.

Prednosti poročanja preko spletnega obrazca (Uršič, 2009, str. 5):

- enostaven postopek vključitve v sistem;
- aplikacija je brezplačna;
- enostavno izpolnjevanje obrazcev, pomoč in šifranti so na razpolago;

- preprečitev vnosa nelogičnih podatkov, praznih polj;
- enostaven pregled svojih pošiljk podatkov;
- varno pošiljanje in podpisovanje poročil s pomočjo kvalificiranih digitalnih potrdil.

Elektronsko poročanje z elektronskimi sporočili

Elektronsko poročanje z elektronskimi sporočili je način poročanja, ki je primeren za vse velikosti podjetij. Prednosti elektronskih sporočil so za podjetje velike. S pomočjo programskih orodij, ki jih podjetja razvijejo v svojih sistemih sama ali pa jih kupijo na trgu in prilagodijo svojim informacijskim sistemom, se opravlja samodejen zajem podatkov iz faktur ali drugih komercialnih dokumentov, ki so že v sistemu. Pri formiranju fakture se vnese nekaj dodatnih podatkov, ki bodo kasneje služili izdelavi poročila za Intrastat. Na koncu meseca program samodejno tvori poročilo za Intrastat, ki se ga pošlje na ustrezen naslov (Intrastat - načini poročanja, str. 2).

Za poročanje z elektronskimi sporočili potrebujejo poročevalske enote in deklaranti rešitev za poročanje za Intrastat z elektronskimi sporočili prek sistema elektronskega poslovanja Carinske uprave Republike Slovenije.

Rešitev za poročanje z elektronskimi sporočili lahko poročevalske enote in deklaranti razvijejo sami ali jo pridobijo pri ponudnikih tovrstnih rešitev in storitev na trgu. Omenjenih ponudnikov je več in rešitve se med seboj razlikujejo. Zato je smiselno, da poročevalske enote in deklaranti glede na svoje potrebe in želje (način vključitve v obstoječ informacijski sistem, cena, kakovost) izberejo zase najprimernejšo. Poročanje za Intrastat z elektronskimi sporočili je v tehničnem smislu enako e-poslovanju s Carinsko upravo Republike Slovenije (Poročanje za intrastat z elektronskimi sporočili).

Nedvomno je najprimernejša in najcenejša pot za poročanje za Intrastat elektronska izmenjava podatkov. Na začetku sicer zahteva nekoliko večji organizacijski in finančni poseg, ki pa se amortizira že v nekaj mesecih poročanja. S pravilnim začetnim pristopom zna biti ta oblika poročanja popolnoma avtomatizirana in v podjetju ne bi zahtevala posebnega angažiranja (Intrastat - načini poročanja, 2009, str. 2).

Elektronska izmenjava podatkov temelji na že preizkušenem EDI (elektronska izmenjava podatkov) sistemu izmenjave podatkov s carino. Pred prvim majem 2004 so ta sistem uporabljali vsi špediterji za poslovanje s carino in vsa podjetja, ki so uporabljala brezpapirno poslovanje s carino (hišno carinjenje).

Kako do elektronskega poročanja (Uršič, 2009, str. 9):

- izdelava programskega paketa za poročanje oz. nabava že izdelanega paketa enega od ponudnikov;
- prilagoditev na informacijskega sistema podjetja;
- pridobitev naslova na strežniku, pridobitev kvalificiranega digitalnega potrdila;
- posredovanje naslova in serijske številke digitalnega potrdila na CUNG;
- oddelek za Intrastat posreduje geslo za dostop;
- enkratna prijava v aplikacijo preko spleta;
- poročanje preko sistema EDI ali spleta (možno je oboje).

Primernost elektronskega poročanja z elektronskimi sporočili (Uršič, 2009, str. 8):

- primeren za vse velikosti podjetij z srednjim do velikim obsegom trgovanja;
- navezava na obstoječi informacijski sistem podjetja (SAP, BAAN, Navision..).

Prednosti elektronskega poročanja z elektronskimi sporočili (Uršič, 2009, str. 8):

- možnost popolne avtomatizacije in implementacije v informacijski sistem podjetja;
- izvorni dokument je faktura, tako da se vsak podatek vnaša samo enkrat;
- zmanjšanje možnosti napak v poročilih (osnovne kontrole vsebuje sam program).

5.4 Poročanje za Intrastat v podjetju I.T. Transporti d.o.o.

5.4.1 Podjetje I.T. Transporti d.o.o.

Podjetje I. T. Transporti d.o.o. (bolj znano kot IN TIME) si je v dobrih štirih letih samostojnega delovanja na slovenskem tržišču pridobilo mnogo zvestih stalnih strank, saj se njihovi fleksibilni sodelavci lahko pohvalijo z večletnimi izkušnjami pri opravljanju logističnih storitev.

Svojim partnerjem nudijo prevoze zbirnih pošilk po sistemu »od vrat do vrat« iz Slovenije do njihovih strank na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini, dvakrat tedensko pa tudi v Srbiji in Črni gori. Enako storitev kvalitetno izvajajo tudi v nasprotni smeri, saj so jim v pomoč sestrška podjetja IN TIME v Zagrebu, Sarajevu in Beogradu.

IN TIME svojim strankam zagotavlja carinjenje zbirnih pošilk na vozilu v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu, kar predstavlja znaten prihranek časa in denarja. Za svoje stranke organizirajo poleg zbirnih prevozov tudi delne ali samostojne prevoze po EU, kjer sodelujejo z zanesljivimi kooperanti. Za popolno podporo strankam opravljajo tudi storitev carinskega zastopanja, izdelujejo Intrastat poročila ter nudijo strokovno svetovanje (O podjetju - I.T. Transporti d.o.o., 2009).

5.4.2 Primer poročanja za Intrastat v podjetju I.T. Transporti d.o.o.

Podjetje I.T. Transporti d.o.o., kot način poročanja za Intrastat, uporablja elektronsko poročanje z elektronskimi sporočili in sicer uporablja programsko orodje Trinet logistični management.

Programska zbirka Trinet logistični management je sestavljena iz modulov, ki nudijo podporo za carinsko tranzitne postopke (SAD, NCTS), ustvarjanje statističnih poročil (Intrastat) oz. omogočajo izvedbo celostne logistične storitve (odprema, prispetje blaga, razvrstitev oz. združitve (zborniki), fakturiranje itd.) in izdelavo vseh potrebnih transportnih dokumentov (CIM, CMR, AWB, itd). Podjetje Trinet zagotavlja avtomatizirano posodabljanje programske opreme z zakonskimi spremembami, kakor tudi za dnevno posodabljanje integrirane tarife skupnosti, imenovane TARIC. Uporaba 3-nivojske arhitekture in podpora strežnikov z različnimi podatkovnimi bazami (MS SQL, Oracle, DB2, Interbase, Sybase, itd.) omogoča namestitvev in integracijo z obstoječimi informacijskimi sistemi uporabnikov (SAP, Baan, Navision, Scala, itd.) ter zagotavlja nemoteno delovanje tako malemu, kakor tudi velikemu številu uporabnikov (Trinet portal - O podjetju, 2009).

V nadaljevanju bom prikazal, kako zgleda izpolnjevanje Intrastat poročila za prejem blaga, z omenjenim programskim orodjem. Podjetje I.T. Transporti d.o.o. v tem primeru nastopa kot deklarant, se pravi, da poroča za Intrastat v imenu tretje osebe (Darko Opara s.p.).

Glede na prejete račune (priloga 9) podjetje I.T. Transporti d.o.o. izpolni Intrastat poročilo in ga pošlje CURS-u. Samostojni podjetnik (Darko Opara s.p.) je zadolžen za posredovanje vseh

potrebnih podatkov za izpolnjevanje poročila. Ko podjetje prejme podatke, mesečno poroča za Intrastat. V našem primeru poročamo meseca decembra za pretekli mesec (november).

Polja označena z zvezdico (*) pomenijo polja, ki jih izpolnjujejo poročevalske enote, ki so nad posebnim pragom, torej jih v našem primeru ne izpolnjujemo (obravnavano podjetje oz. samostojni podjetnik je presegel vključitveni prag, vendar ne tudi posebnega praga).

Slika 1: Izpolnjevanje Intrastat obrazca prek programske zbirke Trinet logistični management (splošni del (glava) dokumenta)

Vir: Interni podatki podjetja I.T. Transporti d.o.o., 2009.

- **Polje 1** (Poročevalec): podatki o poročevalski enoti (Darko Opara s.p.). Potrebno je poudariti, da v tem primeru poročevalska enota poroča prek pooblaščenega deklaranta (podjetje I.T. Transporti d.o.o.).
- **Polje 2** (Dokument): številka dokumenta (sestavljena na podlagi internih podatkov v podjetju – omogoča preglednost in sistematičnost podatkov) in datum vnosa.
- **Polje 3** (Tok blaga): prejem ali odprema blaga in obdobje poročanja (podatek je v obliki LLLLMM, v našem primeru 200911, kar pomeni november 2009).
- **Polje 4** (Datum dogodka): datum prejema ali opreme blaga.
- **Polje 5** (Evidenčna številka): program jo dodeli sam oz. jo dodeli CURS.
- **Polje 6** (Namembna država): država namena (ker gre za prejem blaga v Slovenijo, je polje avtomatično prazno; nadaljujemo z izpolnjevanjem obrazca)
- **Polje 7** (Država odpreme): država iz katere je bilo blago poslano v Slovenijo.
- **Polje 8** (Država porekla): tista država, v kateri je bilo blago v celoti proizvedeno.
- **Polje 9*** (Pariteta): Če podjetje preseže posebni prag, potem se v prvo polje vpiše šifro pogojev dobave (po Incoterms) iz seznama, ki ga ponuja program, v drugo polje pa vpišemo šifro za lego kraja (glej prilogo 5).

- **Polje 10** (Vrsta posla): dvomestna šifra vrste posla, ki se nanaša na proizvod. Na prvo mesto napišemo šifro iz stolpca A seznama šifer v prilogi 5, v drugo pa šifro iz stolpca B seznama v prilogi 5.
- **Polje 11*** (Vrsta transporta): šifra vrste transporta, s katerim je blago domnevno zapustilo Slovenijo ali prišlo v Slovenijo (1 - prevoz po morju; 2 - železniški prevoz; 3 - cestni prevoz; 4- zračni prevoz; 5 - poštna pošiljka; 7- transportne napeljave (cevovodi, plinovodi, daljnovodi ipd.); 9 - lastni pogon).

Slika 2: Izpolnjevanje Intrastat obrazca prek programske zbirke Trinet logistični management (blagovni del (postavke) dokumenta)

Vir: Interni podatki podjetja I.T. Transporti d.o.o., 2009.

- **Polje 12** (Postavka): število postavk. S postavkami so mišljene posamezne vrste blaga, ki ga podjetje odpremlja ali prejema, opredeljenega s šifro Kombinirane nomenklature. V našem primeru (2/3) je to druga postavka od skupno treh.
- **Polje 13** (Faktura): številka in datum računa.
- **Polje 14** (Artikel): 8-mestna šifra blaga v skladu s Kombinirano nomenklaturou.
- **Polje 15** (Tarifa): 8-mestna šifra blaga v skladu s Kombinirano nomenklaturou.
- **Polje 16** (Opis blaga): opis blaga, glede na šifro blaga (kaj dejansko navedena šifra predstavlja).
- **Polje 17** (Količina): za nekatere šifre proizvodov je v Kombinirani nomenklaturi predpisana dodatna merska enota (npr. m, l, par, kos,...). Za naš primer tega ni potrebno navesti.
- **Polje 18** (Neto teža): neto teža v kilogramih (na tri decimalke natančno in brez navedbe merske enote).
- **Polje 19** (Vrednost blaga): znesek za blago v valuti (na dve decimalki natančno).

- **Polje 20** (Fakturna vrednost): fakturirani (plačljivi) znesek za blago v evrih (EUR) (na dve decimalni natančno).
- **Polje 21**: obkrožena polja izpolnjujemo na enak način, kot polja 6 do 11 v glavi dokumenta, seveda različno za vsako postavko posebej. Naši podatki so enaki podatkom, ki so navedeni v glavi dokumenta, saj je pri vseh treh postavkah država odpreme in država porekla Švedska, enaka je tudi vrsta posla. V primeru, da bi bile pri različnih postavkah navedene različne države odpreme, države porekla oz. vrsta posla, bi se v glavi dokumenta samodejno spremenila omenjena polja (pisalo bi razno).
- **Polje 22** (Stroški/popusti): obračun stroškov in popustov v primeru, da poročevalska enota preseže posebni prag.
- **Polje 23*** (Statistična vrednost): vrednost blaga na slovenski meji. Izračuna se jo tako, da fakturno vrednost proizvoda v EUR preračunamo na pariteto franko slovenska meja (t.j. vrednost blaga na meji). Fakturirani vrednost v celoti ali delno prištejemo ali od nje odštejemo stroške prevoza, natovarjanja in zavarovanja do slovenske meje glede na pogoje dobave v pogodbi.

Slika 3: Izpolnjevanje Intrastat obrazca prek programske zbirke Trinet logistični management (blagovni del (postavke) dokumenta)

Vir: Interni podatki podjetja I.T. Transporti d.o.o., 2009.

- **Polje 24** (Neto teža): skupna neto teža vseh postavk v kilogramih (na tri decimalne natančno in brez navedbe merske enote).
- **Polje 25** (Fakturna vrednost): skupni fakturirani (plačljivi) znesek za blago vseh postavk v evrih (EUR) (na dve decimalni natančno).
- **Polje 26*** (Statistična vrednost): skupna vrednost blaga vseh postavk na slovenski meji.
- **Polje 27** (Lokacija, kraj): lokacija in kraj poročila.
- **Polje 28** (Datum): datum dogodka.

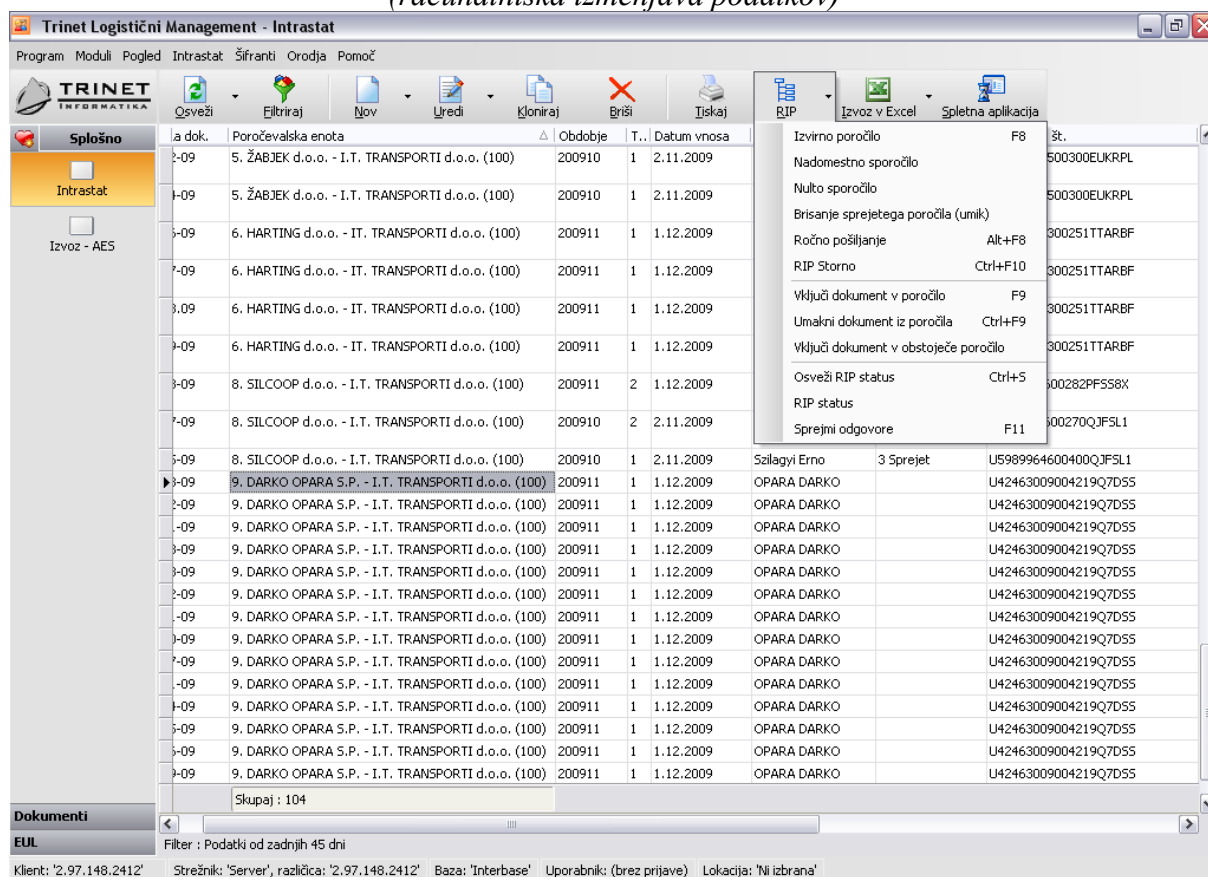
- **Polje 29** (Odgovorna oseba): odgovorna oseba poročevalske enote.

Ko izpolnimo potrebna polja dokument shranimo in prek računalniške izmenjave podatkov poročilo posredujemo CURS-u. Na portalu Trinet (Nova verzija Trinet Intrastat, 2009) je računalniška izmenjava med podjetjem in CURS-om opisana takole:

Pošiljanje Intrastat dokumentov na RIP

Zaradi boljšega nadzora in skupinskega dela se izdelava Intrastat poročil deli na pripravo dokumentov in pošiljanje poročil na RIP. Vsak dokument je prikazan kot ena vrstica v osnovnem oknu programa Intrastat, poročilo pa imenujemo skupino dokumentov z nekaterimi enakimi lastnostmi.

Slika 4: Izpolnjevanje Intrastat obrazca prek programske zbirke Trinet logistični management (računalniška izmenjava podatkov)

Vir: Interni podatki podjetja I.T. Transporti d.o.o., 2009.

Priprava dokumentov in poročil (evidenčne številke)

Vnos dokumentov v Intrastat se vrši ali ročno ali pa preko prenosa podatkov iz zunanjih programov. Vnesene dokumente Intrastat je pred pošiljanjem potrebno potrditi, da so pripravljeni. To storimo s tipko F9 ali z izbiro »Vključi dokument v poročilo«. Takrat program sam pregleda obstoječe pripravljene in neposlane dokumente ter preveri pogoje, pod katerimi je mogoče dokument uvrstiti v določeno poročilo. Glede na to izbranemu dokumentu dodeli evidenčno številko. Če ni našel neposlanega, h kateremu bi lahko dokument pridružil, mu dodeli novo neuporabljeno evidenčno številko. Dokumenti, ki imajo isto evidenčno številko so uvrščeni v isto Intrastat poročilo. Znotraj enega poročila se podatki združijo po kriterijih za združevanje in so na RIP poslani v združeni - skrčeni obliki. Poročilu, ki je že poslano, ne moremo več dodajati novih dokumentov.

Da dosežemo čim večjo stopnjo združevanja, pripravljamo podatke tako, da pripravimo čim več dokumentov naenkrat in jih šele nato pošljemo v RIP. V kolikor želimo določena poročila vendarle pošiljati ločeno, najprej pripravimo eno skupino dokumentov (jih vse uvrstimo v eno poročilo), in pošljemo. Šele nato preostale dokumente vključimo v novo poročilo. Kriteriji za združevanje dokumentov v poročilo so: poročevalska enota, obdobje poročanja, tok blaga.

Pošiljanje

Poročilo Intrastat na RIP pošljemo tako, da se najprej postavimo na dokument, ki je vključen v poročilo, nato pa pritisnemo tipko F8 ali pa izberemo »Izvirno poročilo«. S tem smo označili za pošiljanje vse dokumente, ki imajo enako evidenčno številko. Pri teh dokumentih se v stolpcu RIP status prikaže »Za poslati«. Čez nekaj minut, ko se pošiljanje izvrši, dobimo status »Poslan«. Če smo poslali poročilo, ki predhodno ni imelo RIP statusa, temu pravimo izvirno poročilo.

Pregled statusa

Ko z RIPA prispe odgovor, se status spremeni na »Sprejet« ali »Zavrnen«. Ob zavrnenem poročilu imamo možnost vpogleda, zakaj je RIP poročilo zavrnil.

To napravimo z dvojnim klikom ali pritiskom na tipko Enter v stolpcu »RIP status«. Odpre se okno z zgodovino RIP izmenjave za izbrani dokument.

Odpravljanje RIP napak

Prvič poslano poročilo je izvirno poročilo. Če je poročilo zavrnjeno pomeni, da poročilo ni v redu vloženo. V tem primeru popravimo podatke in napravimo t.i. RIP Storno. To napravimo tako, da je dokument izbran in pritisnemo Ctrl-F10 ali z izbiro, ko jo dobimo na gumbu »RIP storno«. Nato pošljemo popravljeno poročilo še enkrat na RIP.

V primeru storniranja poročila s statusom »Sprejet« oz. »Poslan«, se RIPu pošlje zahteva za brisanje izbranega poročila iz evidence vloženih poročil. Torej je potrebno poročilu za ponovno pošiljanje dodeliti novo evidenčno številko. To opravimo z »Vključi dokument v poročilo«.

Zgodi se, da smo poslali poročilo, ki bi ga želeli dopolniti ali spremeniti, vendar je poročilo že poslano in ima status »Sprejet«. V tem primeru ne napravimo stornacije, temveč pošljemo Nadomestno poročilo. To opravimo z izbiro, ki jo dobimo z izbiro »Pošlji nadomestno poročilo«. S tem pošljemo poročilo z isto evidenčno številko, ki bo nadomestilo izvirno poročilo.

V primeru da je poročevalska enota zavezana poročati, v tem obdobju pa nima prometa za poročanje, se pošlje t.i. ničelno poročilo. Pripravimo poročilo na poročevalsko enoto, smer prometa in obdobje poročanja, vendar ne vnesemo nobene postavke. Pošljemo z izbiro opcije »Nulto poročilo« .

SKLEP

Nenehno prilagajanje in posodabljanje načina dela Carinske uprave Republike Slovenije omogoča večjo konkurenčnost gospodarstva, hkrati pa podjetjem zagotavlja bistveno nižje stroške ter krajši porabljeni čas. Po vstopu Republike Slovenije v EU se slovensko gospodarstvo na področju mednarodne trgovine srečuje s trgovino med državami članicami, kjer ni več carinskih postopkov ter z uvozi in izvozi v tretje države, kjer se carinskim postopkom ni mogoče izogniti.

Carinski postopki in z njimi povezane dejavnosti lahko podjetjem povzročijo precejšnje stroške ter časovne zakasnitve in ravno tu je potrebno izpostaviti številne poenostavitve ter njihovo fleksibilnost, saj le-te omogočajo hitrejšo poslovanje.

Slovenska carina je po vstopu v EU skozi leta postopoma uvajala vedno višji nivo informatizacije, saj je njen končni cilj uvesti popolno elektronsko in brezpapirno poslovanje s podjetji. Težišče carinjenja je preneseno na podjetja, ki so dosegla večjo avtonomnost, njihovo sodelovanje s carino pa je prek računalniške izmenjave podatkov ter sodobnejšega načina dela prinesel kar nekaj prednosti. Carinski postopki se lahko opravljajo 24 ur na dan, vse dni v letu (neodvisno od delovnega časa carinske službe), podjetjem je omogočeno opravljanje carinskih postopkov na svojem dvorišču (tu se tudi natovarja ali raztovarja blago), kar brez prevoza blaga na carinski terminal, poleg tega pa je natovarjanje in raztovarjanje blaga ter vlaganje dokumentov dovoljeno po celi Sloveniji, ne glede na krajevno pristojnost carinskih organov. To je samo nekaj glavnih poenostavitev oz. ugodnosti, ki jih nudi carinski zakonik.

O ugodnostih ter o pozitivnih učinkih brezpapirnega poslovanja je na spletni strani CURS-a zapisano (Mednarodni dan carine 2010: partnerstvo med carino in gospodarstvom, 2010): »V podjetjih lahko dejansko merimo finančne učinke uvedenih ugodnosti. Eno izmed velikih slovenskih podjetij z 2000 zaposlenimi in 95-odstotnim zunanjetrgovinskim poslovanjem na uvozni in izvozni strani je po enem letu od uvedbe brezpapirnega sistema carinjenja naredilo analizo prihrankov in drugih pozitivnih učinkov. Ugotovili so, da znašajo neposredni prihranki na letni ravni eno mesečno bruto plačo celotnega podjetja. Tudi prihranek časa ni zanemarljiv. Izkoriščenost prevoznih sredstev je zaradi krajših in podjetjem bolj prilagodljivih postopkov precej večja, saj ni nepotrebnih izgub pri čakanju. Sodobnejši način dela ni prinesel prednosti samo podjetjem, ampak tudi carinski službi.«

Torej sodobnejši in informacijsko ter tehnološko podprti način dela Carinske uprave Republike Slovenije, prinaša pospešene izvozne in uvozne postopke, zmanjševanje stroškov ter administrativnih opravil in hitrejši pretok blaga. Namen projekta e-carina o vzpostavitvi brezpapirnega okolja za carine in gospodarstvo je vzpostavitev varnih, medsebojno povezanih elektronskih carinskih sistemov za izmenjavo podatkov. S posodobitvijo evropskega carinskega zakonika se odpirajo možnosti za dodatne poenostavitve za gospodarstvo, moderniziran zakonik pa prinaša tudi avtomatizacijo carinskih formalnosti (brezpapirno poslovanje), elektronsko poslovanje ter druge novosti, ki so usmerjene v prihodnost poslovanja carine. Po besedah Laszlo Kovacs-a, evropskega komisarja za obdavčenje in carinsko unijo, evropska carina z novim moderniziranim evropskim zakonikom vstopa v 21. stoletje, saj bodo carinski postopki cenejši in hitrejši, zaščita, varnost evropskih državljanov pa ena pomembnejših nalog.

S članstvom v EU je Slovenija ukinila carinske formalnosti med državami članicami in je zaradi potreb po statističnih podatkih o blagovni menjavi uvedla sistem Intrastat. Poročanje za Intrastat v podjetjih ne predstavlja posebnih težav in lahko rečemo, da ni niti enostavno, niti zahtevno, kar je bilo prikazano na primeru obravnavanega podjetja. Poročanje je natančno definirano, poročevalske enote pa imajo na razpolago tudi natančna ažurirana navodila. Kakovost in zanesljivost posredovanih podatkov je dobra, saj CURS izvaja formalno-logične, vsebinske in tudi druge kontrole podatkov.

LITERATURA IN VIRI

1. *Avtomatiziran izvozni sistem (SIAES) in sistem nadzora izvoza (ECS)*. (brez datuma). Najdeno 25. januarja 2010 na spletnem naslovu:
http://www.carina.gov.si/si/informacije/podjetja/e_carina/avtomatizirani_izvozni_sistem_siaes_in_sistem_nadzora_izvoza_ecs/
2. *Avtomatiziran uvozni sistem (SIAIS)*. (brez datuma). Najdeno 20. januarja 2010 na spletnem naslovu:
http://www.carina.gov.si/si/informacije/podjetja/e_carina/avtomatiziran_uvozni_sistem_siais/
3. Braunsberger, F., & Mikuž, S. (2003). Uvajanje Intrastata v Republiki Sloveniji kot skupni projekt SURS-a in CURS-a. *Statistični dnevi 2003*. Radenci: Statistični urad Republike Slovenije.
4. *Carinski postopki*. (30. julij 2007). Najdeno 10. decembra 2009 na spletnem naslovu:
http://www.izvoznookno.si/Dokumenti/Mednarodno_trgovanje/Carinski_postopki_8.aspx
5. *Digitalna potrdila*. (brez datuma). Najdeno 10. novembra 2009 na spletnem naslovu:
<http://intrastat-surs.gov.si/potrdila.html>
6. Golob, B. (brez datuma). *Ureditev institucij Evropske unije in njenega pravnega sistema*. Najdeno 20. januarja 2010 na spletnem naslovu:
http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/mju-dokumenti/UA/Irena/GOLOB_BLAZ_-_insitucije_EU_11.3.08.ppt
7. *Intrastat - načini poročanja*. (brez datuma). Najdeno 10. novembra 2009 na spletnem naslovu: http://www.stat.si/doc/intrastat/Nacini_porocanja.doc
8. *Kaj je Intrastat?* (brez datuma). Najdeno 20. oktobra 2009 na spletnem naslovu:
<http://www.carina.gov.si/si/informacije/podjetja/intrastat/vzdevek/>
9. *Kako je vstop Slovenije v Evropsko unijo vplival na carinsko politiko naše države?* (2007). Najdeno 25. novembra 2009 na spletnem naslovu:
http://www.evropa.gov.si/si/vsebina/pogosta-vprasanja/vprasanje/news/adfc16770a/?tx_evropafaq_pi1%5Bq%5D=17&tx_evropafaq_pi1%5Bview%5D=1
10. *Kombinirana nomenklatura*. (brez datuma). Najdeno 20. oktobra 2009 na spletnem naslovu:
http://www.carina.gov.si/si/informacije/podjetja/carinska_tarifa/kombinirana_nomenklatura/
11. *Kombinirana nomenklatura (KN)*. (brez datuma). Najdeno 14. decembra 2009 na spletnem naslovu:
http://www.stat.si/vodic_oglej.asp?ID=224&PodrocjeID=24
12. Kostelec, A. (2008). *Carinski postopek*. Najdeno 15. decembra na spletnem naslovu:
http://www.pf.uni-mb.si/datoteke/carinski_postopek.ppt
13. *Mednarodni dan carine 2010: partnerstvo med carino in gospodarstvom*. (2010). Najdeno 10. marca 2010 na spletnem naslovu:
http://www.carina.gov.si/si/novosti/sgd/mednarodni_dan_carine_2010_partnerstvo_med_carino_in_gospodarstvu/
14. Mikuž, S. (2005). Carinska služba v funkciji zajema Intrastatovih podatkov in sodelovanja z zunanjim okoljem. *Statistični dnevi 2005* (str. 85-95). Radenci: Statistični urad Republike Slovenije.
15. Mlekuž, T. (2008). *Carinsko pravo EU, prvi del*. Najdeno 15. decembra 2009 na spletnem naslovu:
http://www.pf.uni-mb.si/datoteke/bernarda/gradiva/seminar_za_studente-november2008-1__del.ppt

16. Mlekuž, T. (2008). *Carinsko pravo v EU, drugi del*. Najdeno 15. decembra 2009 na spletnem naslovu:
http://www.pf.uni-mb.si/datoteke/bernarda/gradiva/seminar_za_studente-november2008-_2_del.ppt
17. *Načini poročanja*. (brez datuma). Najdeno 20. oktobra 2009 na spletnem naslovu:
<http://www.carina.gov.si/si/informacije/podjetja/intrastat/vzdevek1/>
18. *Navodila za poročevalske enote 2009*. (2008). Najdeno 20. oktobra 2009 na spletnem naslovu: http://www.stat.si/doc/intrastat/Navodila_za_PE_2009.pdf
19. *Navodila za poročevalske enote 2010*. (2009). Najdeno 10. decembra 2009 na spletnem naslovu: http://www.stat.si/doc/intrastat/Navodila_za_PE_2010.pdf
20. *Nova verzija Trinet Intrastat*. (brez datuma). Najdeno 15. decembra 2009 na spletnem naslovu:
http://www.trinet.si/index.php?option=com_content&view=article&id=48785&directory=57&Itemid=57
21. *Novosti na carinskem področju po vstopu Slovenije v EU*. (9. september 2004). Najdeno 5. decembra 2009 na spletnem naslovu: <http://www.ozs.si/obrtinik/natisni.asp?ID=3116>
22. *O carini: Organizacijska struktura*. (brez datuma). Najdeno 15. decembra 2009 na spletnem naslovu:
http://www.carina.gov.si/fileadmin/curs.gov.si/internet/O_carini/CURS.pdf
23. *O podjetju - I.T. Transporti d.o.o.* (brez datuma). Najdeno 15. decembra 2009 na spletnem naslovu: <http://www.in-time.si/>
24. Peceli, S., & Perše, S. (2004). Prvi rezultati statističnega raziskovanja Intrastat v Sloveniji. *Statistični dnevi 2004* (str. 1-13). Radenci: Statistični urad Republike Slovenije.
25. Perše, S. (25. september 2009). *Spremembe EU zakonodaje s področja Intrastata in Extrastata*. Najdeno 10. decembra 2009 na spletnem naslovu:
www.stat.si/doc/sosvet/Sosvet_20/Sos20_sl185-2009.ppt
26. *Poenostavljeni carinski postopki*. (brez datuma). Najdeno 15. januarja 2010 na spletnem naslovu:
http://www.carina.gov.si/si/informacije/podjetja/poenostavljeni_carinski_postopki/poenostavljeni_carinski_postopki/
27. *Poročanje za Intrastat z elektronskimi sporočili*. (brez datuma). Najdeno 20. oktober 2009 na spletnem naslovu: <http://intrastat-surs.gov.si/sporocila.html>
28. *Pravni red*. (brez datuma). Najdeno 17. decembra 2009 na spletnem naslovu:
<http://www.evropa.gov.si/si/pravni-red/>
29. *Pravni red - Slovenija*. (brez datuma). Najdeno 20. februarja 2010 na spletnem naslovu:
http://ec.europa.eu/civiljustice/legal_order/legal_order_sl_sl.htm
30. Predovnik, M. (2005). Koristna statistika. *Glas gospodarstva*.
31. *Register veljavne zakonodaje Skupnosti*. (1. januar 2010). Najdeno 10. januarja 2010 na spletnem naslovu: <http://eur-lex.europa.eu/sl/legis/20100101/chap0210.htm>
32. Šalinovič, I. (2000). *Carinski zakon s komentarjem: neuradno prečiščeno besedilo*. Ljubljana: Primath.
33. *Sekundarna zakonodaja*. (brez datuma). Najdeno 20. decembra 2009 na spletnem naslovu:
<http://www.evropa.gov.si/si/pravni-red/sekundarna-zakonodaja/>
34. Sever, A. (25. 9 2009). *Vpliv zvišanja vrednosti vključitvenega praga v Intrastatu na podatke o blagovni menjavi z državami članicami*. Najdeno 25. januarja 2010 na spletnem naslovu: www.stat.si/doc/sosvet/Sosvet_20/Sos20_sl187-2009.ppt
35. *Sistem nadzora uvoza (ICS)*. (brez datuma). Najdeno 20. januarja 2010 na spletnem naslovu:
http://www.carina.gov.si/si/informacije/podjetja/e_carina/sistem_nadzora_uvoza_ics/

36. Šmajdek, M. (2004). *Spremembe na področju carinske dejavnosti zaradi vključevanja Slovenije v Evropsko unijo z vplivom na mednarodno poslovanje Trima*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
37. *Splošno o Intrastatu*. (brez datuma). Najdeno 20. decembra 2009 na spletnem naslovu: <http://intrastat-surs.gov.si/intrastat.html>
38. *Sprejet nov carinski zakonik Skupnosti*. (brez datuma). Najdeno 20. decembra 2009 na spletnem naslovu: http://www.carina.gov.si/si/novosti/sgd/sprejet_nov_carinski_zakonik_skupnosti/
39. *Status pooblaščenega gospodarskega subjekta (AEO)*. (brez datuma). Najdeno 15. decembra 2009 na spletnem naslovu: http://www.carina.gov.si/si/informacije/podjetja/e_carina/status_pooblascenega_gospodarskega_subjekta_aeo/
40. *TARIC - podatkovna zbirka dajatev in drugih ukrepov*. (brez datuma). Najdeno 10. decembra 2009 iz na spletnem naslovu: http://www.carina.gov.si/si/informacije/podjetja/carinska_tarifa/taric_podatkovna_zbirka_dajatev_in_drugih_ukrepov/
41. *Tranzit*. (brez datuma). Najdeno 20. januarja 2010 na spletnem naslovu: <http://www.carina.gov.si/si/informacije/podjetja/tranzit/tranzit/#c21196>
42. *Trinet portal - O podjetju*. (brez datuma). Najdeno 20. novembra 2009 na spletnem naslovu: http://www.trinet.si/index.php?option=com_content&view=article&id=3610&Itemid=56
43. *Upravno pravo*. (brez datuma). Najdeno 15. februarja 2010 na spletnem naslovu: http://www.student-info.net/sis-mapa/skupina_doc/fu/knjiznica_datoteke/765328_upravno_pravo___zapiski_iii..doc
44. *Uredba (ES) št. 450/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o carinskem zakoniku Skupnosti (Modernizirani carinski zakonik)*. (23. april 2008). Najdeno 15. decembra 2009 na spletnem naslovu: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32008R0450:SL:NOT>
45. Uršič, I. (september 2009). *Elektronsko poročanje v Intrastatu*. Najdeno 20. decembra 2009 na spletnem naslovu: www.stat.si/doc/sosvet/Sosvet_20/Sos20_sl186-2009.ppt
46. *Zakon o carinski službi - neuradno prečiščeno besedilo (ZCS-1-NPB2)*. (15. junij 2009). Najdeno 20. decembra 2009 na spletnem naslovu: <http://www.dz-rs.si/index.php?id=101&vt=1&sm=k&q=zakon+o+carinski+slu%C5%BEbi&mandate=-1&unid=UPB|DB14D45FCCECB3B4C12575D100404879&showdoc=1>
47. *Zakon o izvajanju carinskih predpisov Evropske skupnosti - neuradno prečiščeno besedilo (ZICPES-NPB1)*. (13. februar 2009). Najdeno 20. decembra 2009 na spletnem naslovu: <http://www.dz-rs.si/index.php?id=101&vt=1&cl=I&mandate=-1&unid=UPB|4079049EB99F4400C12573A000449038&showdoc=1>
48. Zupančič, A. (2008). *Carinski postopki v EU*. Ljubljana: Odin.

PRILOGE

Priloga 1: Seznam uporabljenih kratic

AEO	Sistem pooblaščenih gospodarskih subjektov
AES	Avtomatizirani izvozni postopek
AIS	Avtomatizirani uvozni postopek
CIS	Carinski informacijski sistem
CU	Carinski urad
CUNG	Carinski urad Nova Gorica
CURS	Carinski urad Republike Slovenije
DDV	Davek na dodano vrednost
DURS	Davčna uprava Republike Slovenije
ECE	Ekonomska komisija ZN za Evropo (Economic Commission for Europe)
ECL	Enotna carinska listina
ECS	Izvozni kontrolni sistem
EDI	Računalniška oz. elektronska izmenjava podatkov (Electronic data interchange)
EFTA	Evropska cona proste trgovine (European Free Trade Association)
EORI	Sistem registracije in identifikacije gospodarskih subjektov (Economic Operators Registration and Identification system)
ES	Evropska skupnost
EU	Evropska unija
EUL	Enotna upravna listina
ICS	Sistem nadzora uvoza
MRN	Številka tranzitnega postopka (Movement Reference Number)
NCTS	Nov računalniško podprt tranzitni sistem (New Computerised Transit System)
PE	Poročevalske enote
RIP	Računalniška izmenjava podatkov
RS	Republika Slovenija
SIAIS	Avtomatiziran uvozni sistem
SINCTS	Slovenski tranzitni sistem
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
TARIC	Integrirana tarifa Skupnosti, zbirka predpisov s področja zunanje trgovine
VIES	Informacijski sistem EU, namenjen nadzoru nad plačevanjem DDV-ja (VAT Information Exchange System)
WCO	Svetovna carinska organizacija (World Customs Organisation)
WTO	Svetovna trgovinska organizacija (World Trade Organisation)
ZICPES	Zakon o izvajanju carinskih predpisov Skupnosti

Priloga 2: Primarna in sekundarna zakonodaja Evropske unije

Primarna zakonodaja Evropske unije:

- Pogodba o ustanovitvi Evropske skupnosti (PES). Glavni cilj je doseči postopno povezovanje evropskih držav in vzpostaviti skupni trg, temelječ na štirih vrstah prostega pretoka (blaga, oseb, kapitala in storitev) in postopnem približevanju gospodarskih politik. Aktualna Pogodba o ustanovitvi Evropske skupnosti je rezultat sprememb:
 - o Pogodbe o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti (pogodba EGS) - t.i. Rimska pogodba (sprejeta: 1957, veljavna: 1958)
 - o Pogodbe o Evropski uniji - t.i. Maastrichtska pogodba (sprejeta: 1992, veljavna: 1993)
 - o Amsterdamske pogodbe (sprejeta: 1997, veljavna: 1999)
 - o Pogodbe iz Nice (sprejeta: 2001, veljavna: 2003)
 - o Pogodbe iz Lizbone (sprejeta: 2007, veljavna: 2009)
- Pogodba o Evropski uniji (PEU). Glavna cilja sta uresničitev monetarne unije z določitvijo načel in ukrepov za vzpostavitev evra ter oblikovanje gospodarske in politične unije). Od te pogodbe naprej govorimo o zgradbi EU na treh stebrih, pri čemer je prvi Evropska skupnost, druga dva pa sta skupna zunanja in varnostna politika ter policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah. Izvirna Pogodba o Evropski uniji (Maastrichtska pogodba) je začela veljati 1. novembra 1993 in je bila zaporedno spremenjena z Amsterdamsko pogodbo (veljava: 1999), Pogodbo iz Nice (veljava: 2003) in Lizbonsko pogodbo (veljava: 2009). Pomembno je še povedati, da PEU preimenuje Evropsko gospodarsko skupnost (EGS) v Evropsko skupnost (ES).
- Pogodba o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (EURATOM) (sprejeta: 1957, veljavna: 1958). Namen pogodbe je bil uskladiti raziskovalne programe za miroljubno uporabo jedrske energije, ki so jih države članice že začele izvajati ali so se na to pripravljale. To pogodbo je medtem prevzela PES.
- Ostale pogodbe oziroma pogodbe, ki spreminjajo ali dopolnjujejo ustanovne pogodbe:
 - o pogodba o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo (Pogodba ESPJ ali Pariška pogodba) (sprejeta: 1951, veljavna: 1952). Je najstarejša od treh pogodb, ki ustanavljajo ES. Potekla je leta 2002, saj je bila sklenjena samo za dobo 50 let.
 - o pogodba o ustanovitvi enotnega Sveta in enotne Komisije Evropskih skupnosti (sprejeta: 1965, veljavna: 1967)
 - o enotni evropski akt (sprejet: 1986, veljava: 1987). Namen je bil, da se najkasneje do 31. decembra 1992 vzpostavi evropski notranji trg – prostor prostega pretoka obes, kapitala, blaga in storitev.
 - o pristopne pogodbe in akti o pristopu:
 - Danske, Irske in Združenega kraljestva (sprejeta: 1972, veljavna: 1973)
 - Grčije (sprejeta: 1979, veljavna: 1981)
 - Španije in Portugalske (sprejeta: 1985, veljavna: 1986)
 - Avstrije, Finske in Švedske (sprejeta: 1994, veljavna: 1995)
 - deseterice, vključno Slovenije (sprejeta: 2003, veljavna: 2004)
 - Bolgarije in Romunije (sprejeta: 2005, veljavna: 2007)

Sekundarna zakonodaja Evropske unije (Sekundarna zakonodaja, 2009):

- *uredba* - ima splošen značaj in je v celoti zavezujoč pravni akt. V nasprotju z direktivami, namenjenimi državam članicam, in odločbami, ki imajo točno določene prejemnike, so uredbe namenjene vsem. Uredba dobi ob izdaji neposredno pravno veljavo v nacionalnih pravnih redih, se pravi, da ustvarja pravo, ki se nemudoma uporabi v vseh državah članicah enako kot nacionalni zakon in to brez vsakršnega posredovanja nacionalnih oblasti. Vsak nacionalni zakon oziroma določbe le-tega, ki morda nasprotujejo določbam uredbe, izgubijo svojo pravno veljavo oziroma uredba nad njimi prevlada.
- *direktiva* - je pravni akt, namenjen večinoma vsem (lahko pa tudi posameznim) državam članicam, njen glavni cilj je približevanje zakonodaj. Direktiva zavezuje države članice glede rezultata, ki ga je potrebno doseči, vendar jim pušča izbiro pri sprejemanju oblike in sredstev za uresničitev ciljev Skupnosti v okviru njihovega notranjega pravnega reda. Če države članice direktive ne prenesejo v nacionalno zakonodajo ali jo prenesejo v nepopolni obliki ali z zamudo, se lahko tisti, ki so predmet sodne obravnave, nanjo neposredno sklicujejo pred nacionalnimi sodišči.
- *odločba* - je akt, s katerim lahko institucije Skupnosti od države članice ali državljana Unije zahtevajo, bodisi da deluje na določen način bodisi da se določenemu delovanju odpove, oziroma ji/mu podelijo pravice ali naložijo obveznosti. Odločba je individualna, zavezujoča le za osebe, katere izrecno in individualno naslavlja (države članice, fizične ali pravne osebe), zaradi česar se razlikuje od uredbe, ki je v svoji celoti zavezujoča za vse.
- *priporočilo* - Institucije EU lahko s priporočilom ocenijo trenutni položaj ali dejstva, izrazijo mnenje ali predlagajo usmeritev, ne da bi ustvarile zakonsko obveznost za prejemnike (države članice, druge institucije, včasih tudi državljane Unije). Kljub temu, da ni pravno obvezujoče, nosi precejšno politično težo.
- *mnenje* - je akt, s katerim lahko institucije izrazijo pravno nezavezujoče mnenje, se pravi, da prejemnikom ne nalagajo zakonske obveznosti. Namen je opredeliti stališče institucije glede nekega vprašanja oziroma napovedati smernice razvoja v prihodnosti.

Priloga 3: Pojmi carinskega zakonika (nadaljevanje)

Carinski predpisi – so carinski zakonik, predpisi sprejeti na ravni Skupnosti, nacionalni predpisi in nekateri drugi predpisi, ki spadajo v carinske predpise v širšem smislu.

Carinska zakonodaja – pomeni skupek zakonodaje, ki jo sestavljajo: Zakonik in njegove izvedbene določbe, sprejete na ravni Skupnosti ter po potrebi na nacionalni ravni; skupna carinska tarifa; zakonodaja o sistemu oprostitvev carin v Skupnosti in mednarodni sporazumi, ki vsebujejo carinske določbe, kolikor se uporabljajo v Skupnosti.

Carinsko območje – je območje, kjer se enotno uporabljajo carinski predpisi Skupnosti. Gre za ozemlje vseh držav članic EU (z izjemami), vključno z njihovimi teritorialnimi vodami, notranjimi vodami ter zračnim prostorom. Določena ozemlja ne sodijo v okvir carinskega območja Skupnosti, čeprav so del državnega ozemlja (npr. v Nemčiji: otok Heligoland in ozemlje Buesingen, v Španiji: območje Ceute in Melille). V carinsko območje spadajo tudi ozemlja, ki se nahajajo zunaj ozemlja držav članic, vendar se ob upoštevanju konvencij in pogodb, ki se zanje uporabljajo štejejo za del carinskega območja Skupnosti (Kneževina Monako).

Tveganje – pomeni verjetnost dogodka, ki se lahko zgodi v zvezi z vstopom, izstopom, tranzitom, prenosom in posebno rabo blaga, ki se giblje med carinskim območjem Skupnosti in državami ali ozemlji zunaj tega območja, ter v zvezi s prisotnostjo blaga, ki nima skupnostnega statusa, ki bi imel naslednje posledice: preprečil bi pravilno uporabo ukrepov Skupnosti ali nacionalnih ukrepov; ogrozil bi finančne interese Skupnosti in njenih držav članic; ogrozil bi varnost in varstvo Skupnosti in njenih prebivalcev, zdravje ljudi, živali in rastlin, okolje ali potrošnike.

Obvladovanje tveganja – pomeni sistematsko prepoznavanje tveganja in izvajanje vseh ukrepov, potrebnih za omejitev izpostavljenosti tveganju. To zajema dejavnosti, kot so zbiranje podatkov in informacij, analiziranje in ocenjevanje tveganja, predpisovanje ukrepov in ukrepanje ter redno spremljanje in preverjanje postopka in njegovih rezultatov, in sicer na podlagi mednarodnih in nacionalnih virov in strategij ter virov in strategij Skupnosti.

Skupna deklaracija (vstopna skupna deklaracija in izstopna skupna deklaracija) – pomeni dejanje, s katerim oseba – pred dogodkom ali v času le-tega – v predpisani obliki in na predpisan način carinske organe obvesti, da bo blago vneseno na carinsko območje Skupnosti oziroma bo s tega območja izneseno.

Predložitev blaga carini – pomeni obvestilo carinskim organom, da je blago prispelo v carinski urad ali na drug kraj, ki so ga carinski organi določili ali odobrili, ter da je blago na razpolago za carinsko kontrolo.

Prepustitev blaga – pomeni dejanje, s katerim carinski organi prepustijo blago za namene, določene za carinski postopek, v katerega je blago dano.

Uvozne in izvozne dajatve – pomenijo carine, ki se plačajo ob uvozu oz. izvozu blaga.

Ukrepi trgovinske politike – pomenijo netarifne ukrepe, uvedene kot del skupne trgovinske politike, v obliki določb Skupnosti, ki urejajo mednarodno blagovno menjavo.

Priloga 4: Blago, ki se ne vključuje v Intrastat

- a) Plačilna sredstva, ki so zakonita plačilna sredstva, in vrednostni papirji;
- b) monetarno zlato;
- c) nujna pomoč za območja elementarnih nesreč;
- d) blago, ki je predmet diplomatske, konzularne ali podobne imunitete;
- e) blago za začasno rabo in po njej, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - 1. ni prišlo do oplemenitenja in oplemenitenje tudi ni načrtovano,
 - 2. pričakovano trajanje začasne rabe ni daljše od 24 mesecev,
 - 3. odpreme/prejema ni treba prijaviti kot dobave/pridobitve za namene DDV;
- f) blago, ki se uporablja kot nosilec informacij kot so diskete, računalniški trakovi, filmi, načrti, audio in videotrakovi, CD-ROM-i s programsko opremo, če so razviti po naročilu za posamezno stranko ali če niso predmet trgovinskega posla, kot tudi blago, ki dopolnjuje predhodno pošiljko, npr. posodobitev le-te, in za katero se prejemniku ne izda fakture;
- g) pod pogojem, da niso predmet trgovinskega posla:
 - 1. reklamni material,
 - 2. komercialni vzorci;
- h) blago, odpremljeno nacionalnim oboroženim silam, nameščenim zunaj statističnega ozemlja, kot tudi blago, prejeto iz druge države članice, ki so ga nacionalne oborožene sile poslale zunaj statističnega ozemlja, in tudi blago, ki so ga na statističnem ozemlju države članice pridobile ali odložile oborožene sile druge države članice, ki so tam nameščene;
- i) sredstva za lansiranje vesoljskih vozil, ob odpremi in prejemu do izstrelitve v vesolje in v času izstrelitve v vesolje;
- j) prodaja novih prevoznih sredstev s strani fizičnih ali pravnih oseb, ki so davčni zavezanci, privatnim osebam iz drugih držav članic.

Vir: Navodila za poročevalske enote 2009, 2008.

Priloga 5: Incoterms

Prvo podpolje

EXW	franko tovarna	lokacija tovarne
FCA	franko prevoznik	dogovorjen kraj
FAS	franko ob ladijski bok	dogovorjena odpremna luka
FOB	franko na ladijski krov	dogovorjena odpremna luka
CFR	stroški in prevoznina	dogovorjena namembna luka
CIF	stroški, zavarovanje in prevoznina	dogovorjena namembna luka
CPT	prevoz plačan do	dogovorjen namembni kraj
CIP	prevoz in zavarovanje plačana do	dogovorjen namembni kraj
DAF	dobavljeno na meji	dogovorjen kraj dobave na meji
DES	dobavljeno na ladji	dogovorjena namembna luka
DEQ	dobavljeno na obali	po opravljenem carinjenju dogovorjena namembna luka
DDU	dobavljeno neocarinjeno	dogovorjen namembni kraj v državi prejema
DDP	dobavljeno ocarinjeno	dogovorjen kraj dobave v državi prejema
XXX	dobavni pogoji, ki se razlikujejo od zgoraj omenjenih	natančna izjava o pogojih, določenih v pogodbi

Drugo podpolje (lega kraja)

1	kraj, ki se nahaja na ozemlju Republike Slovenije
2	kraj, ki se nahaja v drugi državi članici
3	drugo (kraj, ki je izven Skupnosti)

Vir: Navodila za poročevalske enote 2009, 2008.

Incoterms so standardne trgovinske klavzule, ki se najpogosteje uporabljajo v mednarodnih prodajnih pogodbah. Incoterms opredeljujejo pravice in obveznosti kupcev in prodajalcev, predvsem z vidika prehoda nevarnosti za uničenje stvari ter časa in kraja izpolnitve pogodbenih obveznosti.

Priloga 6: Seznam šifer vrste posla

A (prvo podpolje)		B (drugo podpolje)	
ŠIFRA	VRSTA POSLA	ŠIFRA	ČLENITEV VRSTE POSLA
1	Posli, ki vključujejo dejanski ali nameravan prenos lastništva proti finančnemu ali drugačnemu nadomestilu ⁽¹⁾ , ⁽²⁾ , ⁽³⁾ , razen poslov naštetih pod 2, 7, 8	1	Dokončen nakup/prodaja ⁽²⁾
		2	Dobava za prodajo po ogledu ali po poskušnji, dobava na konsignacijo ali dobava s posredovanjem komisionarja
		3	Neposredna menjava blaga (nadomestilo v naravi)
		4	Zasebni nakupi posameznikov
		5	Finančni lizing (najem-nakup) ⁽³⁾
2	Vračilo blaga, ki je bilo predhodno že evidentirano pod šifro 1 ⁽⁴⁾ ; brezplačna zamenjava blaga oz. nadomestilo za blago ⁽⁴⁾	1	Vračilo blaga
		2	Zamenjava oz. nadomestilo za vrnjeno blago
		3	Zamenjava oz. nadomestilo (npr. zaradi garancije) za nevrnjeno blago
3	Posli (ne začasni), ki vključujejo prenos lastništva, a brez nadomestila (finančnega ali drugega)	1	Blago, dobavljeno na podlagi programov pomoči, ki jih delno ali v celoti vodi ali financira Evropska skupnost
		2	Druge dobave vladnih pomoči
		3	Druge dobave pomoči (posamezniki, nevladne organizacije)
		4	Drugi posli
4	Posli z namenom oplemenitenja ⁽⁵⁾ ali popravila ⁽⁶⁾ , razen tistih, ki so evidentirani pod 7	1	Oplemenitenje
		2	Popravilo in vzdrževanje (servisiranje) proti plačilu
5	Posli, ki sledijo oplemenitju ⁽⁵⁾ ali popravilu ⁽⁶⁾ , razen tistih, ki so evidentirani pod 7	1	Oplemenitenje
		2	Popravilo in vzdrževanje (servisiranje) proti plačilu
6	Posli brez prenosa lastništva, npr. najem, posoja, operativni lizing ⁽⁷⁾ in drugečasne uporabe ⁽⁸⁾ , razen oplemenitenja in popravila (dostava ali vračilo), če je pričakovano trajanječasne rabe blaga daljše od 24 mesecev	1	Najem, posoja, operativni lizing, če je pričakovano trajanječasne rabe blaga daljše od 24 mesecev
		2	Drugo blago začasno uporabo, če je pričakovano trajanječasne rabe blaga daljše od 24 mesecev
7	Posli v okviru skupnih obrambnih projektov ali drugih skupnih medvladnih proizvodnih programov	0	Posli v okviru skupnih obrambnih projektov ali drugih skupnih medvladnih proizvodnih programov
8	Dobava gradbenega materiala in opreme za dela, ki predstavljajo del splošne gradbene ali tehnične pogodbe ⁽⁹⁾	0	Dobava gradbenega materiala in opreme za dela, ki predstavljajo del splošne gradbene ali tehnične pogodbe ⁽⁹⁾
9	Drugi posli	0	Drugi posli

- ⁽¹⁾ Ta postavka zajema večino odprem in prejemov, t.j. poslov, pri katerih:
- se lastništvo prenese od rezidenta na nerezidenta, in
 - plačilo ali nadomestilo v naravi je ali bo izvršeno.

Upoštevati je treba, da to velja tudi za gibanja blaga med povezanimi podjetji ali iz/v centralna distribucijska skladišča, tudi če ni izvedeno takojšnje plačilo.

- ⁽²⁾ Vključno z rezervnimi deli in drugimi nadomestnimi dobavami, izvršenimi proti plačilu.

- ⁽³⁾ Vključno s finančnim lizingom; obroki se obračunajo tako, da pokrijejo vso ali skoraj vso vrednost blaga. Tveganje in koristi lastništva se prenesejo na lizingojemalca. Z iztekom pogodbe postane lizingojemalec zakoniti lastnik blaga.

- ⁽⁴⁾ Vračila in nadomestne odpreme blaga, ki so bili prvotno evidentirani pod postavkami 3 do 9 stolpca A, je treba registrirati po pripadajočih ustreznih postavkah.

- ⁽⁵⁾ Oplemenjenje zajema postopke (preoblikovanje, gradnja, sestavljanje, izboljšanje, prenova, ...) z namenom izdelave novega ali zares izboljšanega izdelka. To ne vključuje nujno spremembe pri klasifikaciji izdelka. Ta postavka ne zajema oplemenitenja, ki jo na lasten račun opravi predelovalec in jo je treba evidentirati pod postavko 1 stolpca A.

Blago za oplemenjenje ali po oplemenitju mora biti evidentirano kot prejem in odprema.

- ⁽⁶⁾ Popravilo pomeni obnovo blaga za vzpostavitev njegove prvotne funkcije ali njegovega prvotnega stanja. Cilj postopka je vzdrževanje pravilnega delovanja blaga, kar lahko vključuje nekaj vgradnje materiala in izboljšav, vendar na nikakršen način ne spremeni narave blaga.

- ⁽⁷⁾ Operativni lizing: lizinske pogodbe, razen finančnega lizinga (glej opombo ⁽³⁾).

- ⁽⁸⁾ Ta postavka zajema blago, ki se izvaž/a/ uvaž/a z namenom naknadnega ponovnega uvoza/ponovnega izvoza, ne da bi prišlo do spremembe lastništva.

- ⁽⁹⁾ Posli, evidentirani pod postavko 8 stolpca A, vključujejo blago, za katero niso izdane ločene fakture, ampak ena sama faktura zajema skupno vrednost del. Kjer ni tako, je treba posle evidentirati pod postavko 1.

Vir: Navodila za poročevalske enote 2009, 2008.

Priloga 7: Primer izpolnjenega papirnega obrazca za Intrastat - prejem

STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE

EVROPSKA SKUPNOST		OBRAZEC N		Prejem			
1 Poročevalska enota D.š. SI 1 2 3 4 5 6 7 8		Org. enota 0 0 0		2 Obdobje 01 2010		3 Skup. št. po. 3	
USNJE, D.O.O. SONČNA POT 3 1000 LJUBLJANA		4 Tretja oseba-deklarant D.š. SI 4 3 5 8 1 3 2 6		21 Vloga dokumenta I		Evidenčna številka (izpolni CURS)	
INTRAŠPEDICIJA, D.O.O. MORSKA UL. 2 6000 KOPER		Org. enota 0 0 0 5		Carinski urad Nova Gorica Oddelek za Intrastat Mednarodni prehod 2b, Vrtojba SI-5290 Šempeter pri Gorici Slovenija			
5 Opis blaga		7 St. po.	8 Država poš.	9 Pogoji dobave	10 Vrsta posla	11 Vrsta transporta	
DRUGE SUROVE KOŽE, NESTROJENE		1	PT	CIF 1	12	3	
		13 Šifra blaga				14 Država porekla	
		41039090				US	
		16 Neto masa (v kg)				17 Količina v dodatni merski enoti	
		347,155					
		18 Fakturna vrednost				19 Statistična vrednost	
		7899,36				7546,03	
5 Opis blaga		7 St. po.	8 Država poš.	9 Pogoji dobave	10 Vrsta posla	11 Vrsta transporta	
STROJENE KOŽE OVAC BREZ VOLNE, SUHE, CEPLJENE		2	IT	FCA 2	41	3	
		13 Šifra blaga				14 Država porekla	
		41053099				GR	
		16 Neto masa (v kg)				17 Količina v dodatni merski enoti	
		2479,937				1320,000	
		18 Fakturna vrednost				19 Statistična vrednost	
		24881,46				25339,75	
5 Opis blaga		7 St. po.	8 Država poš.	9 Pogoji dobave	10 Vrsta posla	11 Vrsta transporta	
USNJENI PASOVI		3	DE	EXW 2	52	1	
		13 Šifra blaga				14 Država porekla	
		42033000				TR	
		16 Neto masa (v kg)				17 Količina v dodatni merski enoti	
		578,776					
		18 Fakturna vrednost				19 Statistična vrednost	
		22441,66				23865,33	
5 Opis blaga		7 St. po.	8 Država poš.	9 Pogoji dobave	10 Vrsta posla	11 Vrsta transporta	
		13 Šifra blaga				14 Država porekla	
		16 Neto masa (v kg)				17 Količina v dodatni merski enoti	
		18 Fakturna vrednost				19 Statistična vrednost	
Pravna podlaga:		20 Kraj/datum/podpis/pečat					
Zakon o državnih statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01)		KOPER/10.02.2010/JANEZ NOVAK					
Letni program statističnih raziskovanj (Uradni list RS št. 93/2009)		Pojasnila:					
Zakon o carinski službi (Uradni list RS, št. 103/04)		Poje 3: Skupno število postavk					
Posredovanje podatkov je obvezno.		7: Zaporedna številka postavke					
		8: Država, ki je blago poslala					

Vir: Navodila za poročevalske enote 2010, 2009.

INTRASTAT

POZICIJA: 40- 993 - 09		opombe: 	
za mesec: NOVEMBER	leto: 2009		

Datum prejema/odpreme blaga: 19 . 11. 2009	Številka faktur(e): 102136336 102136406
---	--

poročevalska enota	
ZA PREJEME BLAGA (uvoz): DARKO OPARA S.P.	ZA ODPREMO BLAGA (izvoz):

pošiljatelj blaga iz EU: GGP	prejemnik blaga v EU:
---	------------------------------

VALUTA: EUR	VREDNOST: 39,14	5,54 33,60 39,14
--	--	--

Bruto kg:	Neto kg:	Št. Tovork.
------------------	-----------------	--------------------

VRSTA BLAGA:
--

Vir: Interni podatki podjetja I.T. Transporti d.o.o., 2009

Priloga 9: Račun dobavitelja

Page 1

INVOICE

Our VAT		Your VAT	Invoice date	Note at payment	
BE0875921579		SI42463009	13.11.2009	Invoice No	Legal Invoice No
				102136336	0900072924
Payer		Buyer			
OPARA S.P.		OPARA S.P.			
LJUBLJANSKA CESTA 123		LJUBLJANSKA CESTA 123			
1230 DOMZALE		SI-1230 DOMZALE			
SLOVENIEN					

Terms of delivery

DDU

DOMZALE

Domestic carriage by

Place of despatch

Main carriage by

Place of loading

Final Destination

Place of Discharge

Marks and numbers

Numbers and kind of packages; description of goods

Terms of payment 60 days Net

Due date(s)

Value date

Country of origin

Country of consumption
Slovenia

Measurement

Gross weight

0,14 KG

Net weight

0,13 KG

Remarks not made within 8 days will not be considered. 1,25 % per month charged on overdue accounts.

Please indicate Invoice and Customer No above when remitting						
Orig / Pref.Orig	Item	Quantity	Mat.No	Description	Price/unit	Amount
Delivery No:	81930347			Delivery date: 13.11.2009		
Consign. No:	63			Way of Delivery: Belgian Post / Grand		
Order No:	1504132312			Order date: 18.09.2009		
Our ref:	MAJ			Your ref:		
	530	1	3781470	AIR FILTER 450	0,75	0,75
Order No:	1504145304			Order date: 30.10.2009		
Our ref:	LIS			Your ref:		
	531	1	3781470	AIR FILTER 450	0,75	0,75
Order No:	1504148332			Order date: 11.11.2009		
Our ref:	SUH			Your ref:		
	532	5	6981194	STOP SWITCH	0,79	3,95
Exempt Intra-Community supply - article 39bis of the Belgian VAT Code						
"INCOTERMS 1990" to serve as a norm when interpreting commercial terms and usances						
GGP Sweden AB, Logistics dept.					Net amount:	5,45
					Logistics cost:	0,09
					VAT:	0,00
					Total amount:	5,54
					EUR	

Address	Phone	Our VAT No	IBAN No	Acc No	Bank
GGP Sweden AB	+46(0)140 677 00	BE0875921579	SE6750000000057418212526	5741 82 125 26	SEB
PO Box 1006					
SE-57328 TRANÅS	Fax		Swift / BIC		
Sweden	+46(0)140 677 01		ESSESESS		

INVOICE

Our VAT SE556061846301	Your VAT SI42463009	Invoice date 16.11.2009	Note at payment Invoice No 102136406
Payer OPARA S.P. LJUBLJANSKA CESTA 123 1230 DOMZALE SLOVENIEN		Buyer 157961 OPARA S.P. LJUBLJANSKA CESTA 123 SI-1230 DOMZALE	
Terms of delivery DDU DOMZALE		Terms of payment 60 days Net Due date(s)	
Domestic carriage by	Place of despatch	Value date	
Main carriage by	Place of loading	Country of origin	Country of consumption Slovenia
Final Destination	Place of Discharge		
Marks and numbers	Numbers and kind of packages; description of goods		

Measurement

Gross weight

1,80 KG

Net weight

1,62 KG

Remarks not made within 8 days will not be considered. 1,25 % per month charged on overdue accounts.

Please indicate Invoice and Customer No above when remitting

Orig / Pref.Orig	Item	Quantity	Mat.No	Description	Price/unit	Amount
Delivery No:	81930349		Delivery date:	16.11.2009		
Consign. No:	08		Way of Delivery:	DPD Air Parcel Post		
Order No:	1504139075		Order date:	08.10.2009	Shop No:	
Our ref:	LIS		Your ref:		Your order:	80900374-okt
	770	10	81000668/1	DRIVE CONTROL CABLE F.R.	3,17	31,70
<i>Kalish</i>						
Tax exempt acc. to chap. 3 §30a V.A.T (1994:200)						
"INCOTERMS 1990" to serve as a norm when interpreting commercial terms and usances						
GGP Sweden AB, Logistics dept.						
				Net amount:		31,70
				Logistics cost:		1,90
				VAT:	0,00	0,00
				Total amount:	EUR	33,60

Address	Phone	Our VAT No	IBAN No	Acc No	Bank
GGP Sweden AB	+46(0)140 677 00	SE556061846301	SE6750000000057418212526	5741 82 125 26	SEB
PO Box 1006					
SE-57328 TRANÅS	Fax		Swift / BIC		
Sweden	+46(0)140 677 01		ESSESESS		

Vir: Interni podatki podjetja I.T. Transporti d.o.o., 2009